

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Usodne ure za svetovni mir

Po Hitlerjevem govoru nemiri v sudetskih krajih — Čsl. vlada je proglasila obsedno stanje — Henleinovski ultimatum — Nočna vladna seja v Pragi — Posvetovanja državnikov v Londonu in Parizu

Praga, 13. sept. br. Razvoj dogodkov neposredno po sinočnjem govoru nemškega kancelarja Hitlerja v Nürnbergu je zavzel na Češkoslovaškem zelo kritične oblike. Že ob priliki govora prezidenta republike dr. Beneša preteklo soboto, so henleinovci priredili demonstracije proti vsakemu sporazumu s Čehoslovaki. Podžgani s sinočnjim govorom kancelarja Hitlerja, so skušali v pretekli noči in danes dopoldne uprizoriti pravcato revolucijo. Že več dni poprej so v nemških pokrajinah agitirali od vasi do vasi ter organizirali skupno poslušanje Hitlerjevega govora v dvoranah in na javnih trgih. Čim je Hitler končal svoj govor, so začeli skoro povsod manifestirati za združitev v Nemčijo ter napadati predstavnike čsl. državnih oblasti. Skoro povsod so dali znak za pričetek demonstracij z zvonenjem. Organi oblasti so tudi ugotovili, da so že ves večer švigali po cestah iz kraja v kraj številni osebni in tovorni avtomobili, ki so prevažali organizatorje in voditelje demonstracij ter orožje in municijo. Na mah so povsod zaplapolale zastave s ključastim križem in v nekaterih krajih so množice kar navalile na javne urade, hoteč se nasilno polastiti oblasti. Na meji so na več krajih navalili na obmejne carnice, izsilili ključke od mejnih zapornikov, jih odprli in v manifestacijskih sprevodih krenili preko meje v Nemčijo.

Sklepi in ukrepi vlade

Ker pa ni ostalo zgolj pri manifestacijah in demonstracijah, marveč so se vse bolj množili napadi na organe države, in je prišlo na mnogih krajih celo do prelivanja krvi, je bila vlada prisiljena izdati energične ukrepe, da te nemire zatire in vzpostavi avtoriteto državnih oblasti. Vlada se je sestala že sinoči k posvetu in je zasedala pozno v noč. Lokalne oblasti so dobile še v teku noči navodila, naj se izogibajo spopadom in naj skušajo predvsem preko lokalnih voditeljev sudetskih Nemcev vplivati pomirjevalno na množice. Ko pa so se v teku noči nemiri še stopnjevali in so danes dopoldne zavzeli že tak obseg, da z rednimi sredstvi ni bilo mogoče vzpostaviti javnega reda in miru, je vlada sklenila proglasiti v vseh pokrajinah, kjer so nastali nemiri, obsedno stanje. Do večera je bilo proglaseno obsedno stanje v naslednjih okrajih: Čeh, Neidek, Prosčnice, Liket, Kadán, Karlov Vary, Falknov in Češki Krumlov. Istočasno je vlada prepovedala do nadaljnjega vsa politična in nepolitična zborovanja, vse sprevode in slične prireditve. V vseh pokrajinah, v

katerih je proglaseno obsedno stanje, je uveden tudi preki sod. V te pokrajine so bila poslana znatna ojačenja orožništva in vojaštva, tako da je podano popolno jamstvo za brezpogojno ohranitev miru in reda.

Uradna objava

O teh ukrepih je vlada izdala kratek komunike, v katerem poziva prebivalstvo k redu in miru. V komunikeju naglašajo, da so bili ti ukrepi nujno potrebni in da jih bodo razumeli vsi, ki hočejo živeti v redu in miru ter neovirano vršiti svoje delo. Prebivalstvo naj bo disciplinirano, naj zado vladni in oblastem, ki imajo na razpolago dovolj sredstev, da odločno nastopijo za zaščito javnega reda in miru. Prav tako svari vlada pred razširjenjem alarmančnih vest, ki so brez podlage in tendenciozno izmišljene. Prepoved shodov in zborovanj ne velja samo za one pokrajine, kjer je proglaseno obsedno stanje, marveč za vse ozemlje republike.

Obsedno stanje

Praga, 13. sept. br. Vlada je proglasila obsedno stanje na podlagi posebnega zakona, ki določa, da se sme proglasiti obsedno stanje, kadar druga sredstva ne zadostajo za čuvanje javnega reda in miru. Vlada mora o tem takoj obvestiti narodno predstavništvo, če pa ne zaseda, pa stalni odbor narodnega predstavništva. Na ozemlju, za katero je objavljeno obsedno stanje, preide sodstvo v pristojnost prekega sode. To naglo sodišče je sestavljeno iz štirih sodnikov, od katerih je eden predsednik. Preki sod se lahko sestavi v vsakem kraju. O vsaki kazenski zadevi mora državni tožilec odločiti, ali pride pred preki sod ali pa pred redno sodišče. Za naglo sodišče ni nikakega pripravljalnega postopka. Razprava je ustnena in se ne sme prekiniti. Trajati sme najdalje tri dni. Naglo sodišče izreče ali oprostitve ali pa obsodo. Za sodbo je potrebna soglasnost vseh sodnikov. Načelno izreka naglo sodišče smrtno kazen, le pri mladostnikih sme izreči kazen robove od 5 do 20 let. Pravnega leka proti sodbi naglega sodišča ni. Smrtna sodba se mora izvršiti v dveh najkasneje v treh urah. Preki sod se ukine, čim odpadejo razlogi, zaradi katerih je bil uveden. Vlada pa mora preki sod ukinuti, če to sklene narodno predstavništvo.

Izgredi v nemških krajih

Češka uradna poročila — Po Hitlerjevem govoru so Nemci začeli vpriparjati demonstracije in izgrede Več smrtnih žrtev — Poulične bitke

Glede incidentov, ki so se pripetili ponoči in danes, je bila takoj uvedena preiskava. Po uradnih ugotovitvah so se razvijali dogodki takole: Po končanem prenosu Hitlerjevega govora je prišlo v mnogih obmejnih krajih do zbiranja množic, demonstracij in spopadov. Nemiri so trajali vso preteklo noč in še ves današnji dopoldan. Ponekod je prišlo do krvavih izgredov in napadov na oblasti.

V Ašu se je zbralo okrog 6000 ljudi, ki so demonstrirali po ulicah, vzklikali Nemčiji, trkali češke napisne table in javne napise, napadali predstavnike oblasti. Nekaj policijskega stražnika so vrgli z motorja in ga do nezvesti pretepli.

V češkem Krumlovu so vzpizorili demonstracijo šolskih otrok in dijakov. Okrog 800 šolarjev osnovnih šol in več sto dijakov gimnazije je korakalo po mestu z zastavicami s ključastim križem. Otroke je spremljala velika množica odraslih.

Pri Karlovih Varih so porušili več telefonskih napeljav in tako prekinili zveze. Skoro v vseh tovarnah so ustavili delo, trgovine in šole pa so zaprte. Danes dopoldne je po ulicah demonstriralo nad 4000 ljudi.

V Píšťanju je demonstriralo 1500 ljudi. Ko je prišla na pomoč vojaška asistenca, so začeli na vojaške streljati iz cerkvenega stolpa in streh. En vojak in en henleinovec sta bila ubita, več pa ranjenih.

V Nojdu se je zbralo 5000 henleinovcev, ki so bili deloma oboroženi. V Ustju, Winterbergu in Čebu so henleinovci razbili češke in židovske trgovine, nato pa navalili na policijsko direkcijo in na stanovanje poveljnika orožništva. V spopadu so bili ranjeni trije orožniki in en henleinovec. Zandarmerijski oficir je hudo ranjen ter se v bolnici bori s smrtjo.

V Frídlou je demonstriralo 3000 Nemcev. V Wandersdorfu je množica po Hitlerjevem govoru navalila na obmejno carnico, ter prisilila uradnike, da so izročili ključke. Nato so odprli obmejne zapornice ter v sprevodu odkorakali preko meje. Enako je bilo na nekaterih drugih mejnih prehodih.

Pozneje so te avtomobile ujeli. V enem so našli ustreljenega lastnika.

V Teplicah Sanovu je množica demonstrirala skoro vso noč. Trije stražniki so bili hudo ranjeni. V Krasnem Březju so Nemci začeli streljati na češke hiše. Dijak Vaso, ki je ravnokar zapiral okno v svojem stanovanju, je bil smrtno zadet in je podlegel med vožnjo v bolnico. V spopadu s policijo je obležal mrtev tudi 19letni dijak Helmut Lahn. Do hudih izgredov je prišlo v Pistanu. Tu so henleinovci zasedli kolodvor in občinsko hišo ter izobesili Hitlerjeve zastave. Šele ko so prispele ojačenja, so jih prisilili k umiku. V Vesnovici so henleinovci ustrelili sodnega uradnika Kahna, ki je slučajno prišel na ulico.

Splošno se je opazilo, da so sudetski Nemci pri izzivanju nemirov uporabili novo taktiko. Prvič so tokrat posegli po strelnem orožju ter začeli napadati tudi državne urade. Zlasti so poskušali zasedati kolodvore, poštne urade in policijske prostore. Dočim so do sedaj demonstrirali zgolj proti Čehom, so tokrat vzeli na piko predvsem nemške socialne demokrate. Napadali so njihove domove in jih ponekod skušali zažgati. Do posebej hude bitke je prišlo pred socialističnim domom v Čebu. Napadalcu so najprej razbili vse šipe, nato pa so skušali vdreti v sam dom, kjer pa so se jim postavili v bran zbrani delavci. Borna je trajala polne tri ure. Napadalcu so oddali na dom nad 100 strelcev. V Ašu so zasedli vsa cestna križišča in poskušali pognati v zrak tudi mostove na dovoznih cestah, da bi tako preprečili prihod orožništva in vojaštva. Značilno je tudi, da so bili dani skoro povsod posebni znaki za konec nemirov, bodisi s sirenami, ali pa z zvonenjem. V Jabloncu so izobesili Hitlerjevo zastavo tudi na mestnem magistratu. Župan pa je zaprisel zbrano množico, da bo to zastavo branila do smrti.

V teku današnjega dne so oblasti povsod napravile red in vzpostavile popolno avtoriteto države.

Praga v težkih urah

Praga, 13. sept. h. Ulice so zelo živahne in povsod se opaža večji promet. Na vseh koncih in krajih razprijajo o dogodkih, listi pa izhajajo v številnih posebnih izdajah, ki si jih ljudje kar trgajo iz rok. Skoraj vsakemu posamezniku se kljub splošni razburjenosti pozna, da se krčevito obvičuje, posebno ker so sudetski Nemci po-

nekod tudi v Pragi skušali izzvati incident. Kljub temu pa po praških ulicah ni videti nobenih znakov panike in nervoznosti. Največ simpatij velja vsem onim državnim uradnikom, ki morajo v teh težkih časih opravljati službo v obmejnih krajih. Danes zvečer bi morala biti na Vav-

Mrtvi: 4 Nemci, 7 Čehov

Henleinovsko vodstvo zahteva ukinjenje prekega sode kot pogoj za nadaljevanje pogajanj z vlado

Praga, 13. sept. h. Situacija na Češkoslovaškem je mračna, toda spričo poziva prezidenta dr. Beneša in vlade so Čehi in Slovaki ohranili čvrste živce in se popolnoma obvladajo. Že sinoči, po Hitlerjevem govoru je prišlo po raznih krajih mešane jezikovnega ozemlja do hudih izgredov. V teku današnjega dopoldneva se položaj ni prav nič spremenil in zaradi tega je ministrski svet pod predsedstvom prezidenta dr. Beneša sklenil proglasiti preki sod, najprej v petih, nato pa še v treh, torej skupno osmih okrajih. V glavnem onih, ki ležijo zapadno od Karlovih Varov, dva pa južno od Budějovic. Raven tega so bila za teritorij vse države prepovedana vsa zborovanja političnega ali

kakršnega koli drugega značaja.

Zunanji minister dr. Krofta je odgovoril svoj odhod v Zenevo. Vodstvo sudetsko-nemške stranke je danes opoldne odpotovalo v Čeb in so bila zaradi tega pogajanja z vlado prekinjena. Zvečer se je vodstvo sudetsko-nemške stranke vrnilo v Prago ter sporočilo ministrskemu predsedniku dr. Hodži, da bo pogajanja nadaljevala šele potem, ko bo ukinjen preki sod.

Po dosedaj objavljenih poročilih so sinočni in današnji izgredi zahtevali naslednje žrtve: 11 mrtvih, in sicer 4 sudetske Nemce in 7 Čehov ter 19 ranjenih, med njimi 11 sudetskih Nemcev in 8 Čehov.

Ultimat sudetskih Nemcev

Šesturni rok za preklic izjemnega stanja in umik državne policije iz nemških krajev

Praga, 13. sept. h. V okrajih, kjer je bil proglasen preki sod, je v teku dopoldneva nastopil popoln mir in ni bilo nikjer več nobenega incidenta. Zunanji minister dr. Krofta je popoldne po vrsti sprejel poslanike Anglije, Francije, Amerike, Rusije, Jugoslavije in Rumunije. Po vestih iz Londona in Pariza presojajo tamkašnje vlade in politični krogi položaj za enkrat razmeroma še mirno.

Sudetsko-nemška stranka je imela danes v Čebu predsedstveno sejo o kateri je bil izdan komunike, ki pravi med drugim, da je poslanec Frank v imenu vodstva sudetsko-nemške stranke poslal ministrskemu predsedniku dr. Hodži brzojavko, v kateri Henleinova stranka ugotavlja, da je državna policija v teku večerajšnjega in današnjega dneva usmrtila veliko število sudetskih Nemcev. Vodstvo stranke ne more svobodno in brez vpliva razpravljati o pravicah in usodi sudetskega nemstva, če vlada ne bo izvedla naslednjih ukrepov:

1. Vlada mora takoj preklicati preki sod v vseh okrajih z nemškimi prebivalstvom ter razen tega umakniti državno policijo iz vseh okrajev z nemško večino prebivalstva. Policijska oblast naj preide na občinske predstojnike in župane, ki naj v bodoče skrbijo za mir in red. Orožništvo in ostali organi javne varnosti naj se reducirajo na normalno stanje ter se z župani in občinskimi predstojniki sporazumejo, da se bo preprečilo nadaljnje prelivanje krvi. Vse vojaške formacije je treba takoj potegniti v ubikacije ter jih strogo ločiti od civilnega prebivalstva.

Ce te zahteve ne bodo v 6 urah izpolnjene, objavljene in razglašene po radiu, odklanja vodstvo sudetsko-nemške stranke vsako odgovornost za nadaljnji razvoj dogodkov.

Praga, 13. sept. AA. Vodstvo sudetsko-nemške stranke izjavlja, da onih osem točk, ki jih je Henlein postavil v Karlovih Varih, ne more več služiti za podlago

nadaljnjim pogajanjem. Kot razlog za to navajajo, da se je sedaj položaj popolnoma spremenil. Prav tak izjavljajo, da si sudetske Nemce mogoče zadovoljiti edino plebiscit. Širijo se glasovi, da bo jutri sestanek Henleina in dr. Beneša.

Nočna seja vlade

Praga, 13. sept. br. Ob 20. se je sestel ministrski svet pod predsedstvom prezidenta republike dr. Beneša. Seja ministrskega sveta, ki ob uri, ko to poročamo, (22.) še traja, je posvečena položaju v državi. Pred sejo vlade je imel ministrski predsednik dr. Hodža daljše razgovore z angleškim poslanikom Newtonom in francoskim poslanikom De la Croixom.

Delna prepoved izvoza blaga iz ČSR

Praga, 13. sept. AA. V zvezi z mednarodnim položajem je češkoslovaška vlada sklenila prepovedati izvoz raznega blaga, ki utegne priti v poštev za narodno obrambo. Med naštetimi so platno, usnje, bombaž, juta in izdelki iz železa, jekla itd. Ti ukrepi so čisto začasnega značaja in niso izšli v uradnem listu.

Angleški opazovalec v sudetskih krajih

London, 13. sept. o. Angleška vlada je odredila svojem vojaškemu atašeju v Pragi majorju Suttonu Prattu, naj se takoj odpravi v sudetsko-nemške kraje in privatno preišče vzroke incidentov, ki so se pripetili v zadnjih 48 urah.

Krofta ostane v Pragi

Praga, 13. sept. AA. Zunanji minister dr. Krofta, ki bi moral odpotovati v Zenevo na zasedanje sveta Društva narodov, je glede na položaj na Češkoslovaškem opustil to namero.

Francoska vlada odobrila vse varnostne ukrepe

Vojaška pripravljenost ostane, dokler se položaj ne razčisti — Mobilizacija industrije

Pariz, 13. sept. br. Ministrski svet je danes dopoldne zasedal v Elizejski palači pod predsedstvom prezidenta republike. Seja je trajala od 10. do 12.30. Po seji je sprejel novinarje notranji minister Sarraut in jim prečital naslednji komunike:

Ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta poročala o mednarodnem položaju ter o načinu, kako je postopala vlada pri svojih ukrepih za ohranitev miru. Ministrski svet je vse te ukrepe soglasno odobril in dal ministrskemu predsedniku pooblastilo za nadaljnje ukrepe, ki bi jih vlada smatrala za primerne in potrebne.

Kakor se doznava, je bila seja v celoti posvečena ekspoziciji ministrskega predsednika Daladiera in poročilom zunanjega ministra Bonneta, ki sta analizirala sinočni Hitlerjev govor in poročala tudi o najnovejših dogodkih na Češkoslovaškem. Ministrski svet je vzel na znanje tudi poročilo vojnega ministra in sklenil, da ostanejo izdani vojaški varnostni ukrepi v veljavi vse do tistega, dokler se mednarodni položaj ne razčisti.

Predvsem se današnji ukrepi francoske vlade nanašajo na mobilizacijo francoske

industrije. Vojno ministrstvo je danes opoldne prepovedalo izvoz vseh surovin, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za izdelovanje vojnih potrebščin. Vse tovarne orožja in streliva so prejele brzojavno okrožnico, ki jim odreja, da morajo vojnemu ministrstvu nemudoma sporočiti, koliko orožja in streliva bi mogle redno dobavljati vojski v primeru vojne. Posebne odredbe so bile izdane glede na tekstilno industrijo.

Listi o Hitlerjevem govoru

Pariz, 13. sept. AA. Soglasna sodba francoskih listov o Hitlerjevem govoru je kratko tale: Najhujše se ni zgodilo, toda bodočnost ostane slej ko prej negotova.

»Petit Parisien« ugotavlja, da Hitler ni zaprl vrat za nadaljnja pogajanja. Dognati je zdaj treba, ali bo dopustil, da se bodo pogajanja normalno razvijala ali bo pa Gestapo povzročala nove izgrede v sudetsko-nemških krajih, ki naj bi Nemčiji omogočila izvedbo njegovih groženj. Tudi »Journal« meni, da Hitler ni dejal ničesar, kar bi se

moglo razumeti kot grožnja, a samo pod enim pogojem, da se namreč nemudno doseže sporazum. »Figaro« pravi, da je treba sedaj poskušati vse, kar ni navzkriž s častjo naroda, da se najde miroljubna ureditev problema in prepreči katastrofa. Blum pa ugotavlja v »Populaire«, da bo Hitler zdaj poskušal zasejati v ČSR seme razkroja. Nevarnost jutrišnjega dne je v tem, da javnost demokratičnih držav ne spremlja dogodkov z vso potrebno pozornostjo.

Francosko poročilo o vtisu Hitlerjevega govora v ČSR

Pariz, 13. sept. AA. Havas poroča iz Prage: Hitlerjev govor so v ČSR pričakovali z veliko nestrpnostjo. V kavarnah, klubih in doma je ljudstvo poslušalo ta govor. Ton, v katerem je Hitler govoril o dr. Benešu, je napravil zelo mučen vtis. Mislijo, da je ta govor nevarnejši za notranji položaj v ČSR kakor za mednarodni položaj, kajti ta govor ni samo žalil vseh Čehov, temveč je tudi dal potuho sudetskimi Nemcem in njihovi neupravljenosti.

Stiki z vodilnimi politiki

Pariz, 13. sept. h. Spričo resnosti mednarodnega položaja je sklenil ministrski predsednik Daladier po angleškem vzorcu vzdrževati tesnejše stike z vsemi vodilnimi političnimi osebnostmi in strankinimi predstavniki. Ministrski predsednik je sprejel danes dopoldne v zvezi s tem drugo, za drugim Herriota, Flandina, Mistlerja in bo te razgovore nadaljeval tudi popoldne. Vojaški ukrepi vlade so bili medtem že v celoti izvršeni.

Finančni položaj Francije

Pariz, 13. septembra. AA. (Havas) Po seji ministrskega sveta je finančni minister Marchandau odgovoril časnikařem na razna vprašanja tole: Točno je, da se je na večerajšnji in današnji seji vlada seznanila tudi s finančnim položajem. V tem oziru nudi država dokaze mirnosti in hladnokrvnosti, ki karakterizirata njeno splošno zadržanje. Posebno stanje financ kaže zaupanje, ki je toliko bolj upravičeno, ker je vlada, katere glavna skrb je, da ne bi bila nikjer izenačena, podvela vse potrebne korake, da v gospodarskem življenju ne bi prišlo do kakšnega potresa in da bi vsak ostal popolnoma svoboden v razpolaganju z vložimi v državnih hranilnicah ali bankah. Zaradi tega ne bo prišlo do nikakih ukrepov, ki bi kakorkoli spremenili sedanje stanje v državni blaginji. To je v ostalem toliko lažje, ker široke možnosti s katerimi razpolagajo narodna banka in depozitne banke, dovoljujejo, da se ohrani popolna svoboda. V tem oziru je vlada sprejela odločen sklep, da ne bo uvedla nikakih omejitev.

Nove intervencije

London, 13. sept. h. Včerajšnja nočna seja takozvane notranje vlade, je zastopala stališče, da je situacija po Hitlerjevem govoru prav za prav nespremenjena. Naglašalo se je, da Hitlerjev govor ne vsebuje nobene praktične pobude, na katero bi se lahko oprla diplomatska akcija angleške vlade. Zaradi tega ni izključeno, da bo vlada naročila poslaniku Hendersonu, naj zahteva še potrebna pojasnila o posameznih točkah govora.

Medtem bo angleška vlada še dalje podpirala posredovalno mislijo lorda Runcimana v Pragi. Mnenje pa prevladuje, da hoče Nemčija srednjo Evropo in s tem vso Evropo sploh ohraniti v stanju razburjenja in napetosti, da bi tako ustvarila ozračje za nadaljnja pogajanja z ugodnim potekom za Nemčijo. Zaradi tega namerava angleška vlada usmeriti svojo diplomatsko akcijo tako, da bi odstranila vse težave, ki jih ima pri pogajanjih češkoslovaška vlada, da bi se lahko nadajevala. Opredeljenega stališča londonski vladni krogi glede tega še niso zavzeli in je zelo verjetno, da bo izšlo šele po prihodnji vladni seji.

Razgovori Litvinova v Ženevi

Zeneva, 13. sept. b. O Litvinovih razgovorih v Ženevi doznajajo švicarski listi naslednje podrobnosti: V razgovoru s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom pred njegovim povratkom v Pariz se je ruski zunanji komisar Litvinov razen tekočih zadev z zasedanja DN dotaknil predvsem češkoslovaškega vprašanja. Izrazil je obžalovanje svoje vlade zaradi prehudega angleškega in francoskega pritiska v Pragi. Dan poprej je v razgovoru z angleškim državnim podtajnikom Butlerjem še posebej iznesel kritiko postopanja Foreign officea in lorda Runcimana v češkoslovaški zadevi. V razgovoru z rumunskim zunanjim ministrom Comnenom pa je razmotril problem prehoda sovjetskih čet preko rumunskega ozemlja za primer ruske pomoči Češkoslovaški v oboroženem spopadu z Nemčijo. Litvinov je rumunskega zastopnika opozoril, da bi Rumunija tak prehod na osnovi člena 16 pakta DN slej ali prej morala dovoliti. O rezultatu tega razgovora ni doslej nič znanega.

Medtem je tajništvo ruske delegacije v Ženevi pozvalo vse glavne ruske poslanike iz evropskih držav v Zenevo. Obenem z njimi pridejo v Zenevo tudi vsi njihovi vojaški in tehnični svetovalci. Ruska poslaniška konferenca v Ženevi pod predsedstvom Litvinova bo, kakor zatrjujejo, odločilnega pomena za nadaljno zadržanje Rusije glede na sedanji mednarodno-politični položaj.

Hitler zapustil Nürnberg

Nürnberg, 13. sept. AA. Danes opoldne se je Hitler odpravil iz Nürnberga. Ko se je vozil po ulicah, so mu meščani in udeleženci narodnosocialističnega kongresa prirejali navdušene ovacije.

Pesimistična presoja v angleških krogih

Začudenje nad tonom Hitlerjevega govora — Govor nevarnosti in napetosti ni prav nič zmanjšal

London, 13. septembra. AA. (Reuter). Na prvi mah so politični krogi mislili da v Hitlerjevem govoru ni mnogo konstruktivnih elementov, ki naj bi olajšali neposredni sporazum, Hitler ni storil prav ničesar, kar bi naj olajšalo pogajanja med prasko vlado in sudetskimi Nemci, dasi je še zmerom mogoče, da bo prišlo do sporazuma. Posebno poudarjajo, da Hitler v svojem govoru ni postavil novih zahtev in da celotni govor odgovarja tistemu, kar so povsod več ali manj pričakovali. Če bi kdo v Nemčiji pred 10 ali 20 leti tako govoril, izjavljajo politični krogi, tedaj bi bil ves svet zaprepačen. Angleški opazovalci zato zaključujejo, da se je sedanji čas še dovolj privadil takemu ostremu tonu.

V diplomatskih krogih poudarjajo, da dejstvo, da Hitler ni postavil nobene konkretne zahteve, še ne pomeni, da ta govor ne bi vplival na vse položaje. Govor je treba spraviti v zvezo z načinom pisanja nemškega tiska in z raznimi ukrepi, ki jih je podvzela nemška vlada. Tako stališče nemške vlade dela vtis, kakor da ona ne želi,

da bi pustila češkoslovaško vlado in sudetske Nemce, da mirno nadaljujejo svoja pogajanja. Poudarjanje pravice o samoodlobi narodov se tukaj tolmači tako, kot da je to namig sudetkim Nemcem, da naj po mili volji postavljajo nove zahteve. Govor je imel za cilj, da se podrti grozeče stališče, vendar pa tako, da se ne bi točno videlo, proti komu so grožnje naperjene.

Tudi se je opazilo, da je Hitler kritiziral češkoslovaško delno mobilizacijo v maju mesecu, ni pa nič omenil nemških voških ukrepov in manevrov pri katerem sodeluje poldrugi milijon mož. Ti manevri bodo trajali še nekaj tednov. V Londonu poudarjajo, da bo nevarnost trajala naprej, dokler bodo trajali ti manevri in dokler se stališče Nemčije ne izpremeni. Nikdo ne more verjeti, da bi vse dotlej lahko rekli, da je že mimo nevarnost in da je konec napetosti.

Snoči se je francoski veleposlanik Corbin dolgo razgovarjal z zunanjim ministrom lordom Halifaxom.

Seje angleške vlade

Vodilni angleški ministri se posvetojujejo skoro brez prestanka — Naraščajoče vznemirjenje

London, 13. sept. br. Ožji kabineti svet angleške vlade se je snoči takoj po končanem govoru kancelarja Hitlerja sestal na Downing Streetu k posvetu, ki je trajal poldrugo uro. Na seji so v velikih obrih razpravljali o Hitlerjevem govoru, ki so ga skoro vsi ministri poslušali po radiu. Za osnovo razprave je služil prevod Hitlerjevega govora, ki ga je po svojih stenografih preskrbelo zunanje ministrstvo. Na seji so bili poleg ministrskega predsednika Chamberlaina zunanji ministri lord Halifax, notranji minister Hoare, finančni minister Simon, diplomatski svetovalec vlade Vansittart in prvi podtajnik zunanjega ministrstva Cadogan.

Danes dopoldne je imel ministrski predsednik Chamberlain razgovore z voditelji opozicije in z raznimi člani vlade, dopoldne ob 15. pa se je ponovno sestal ožji kabineti svet, ki je nadaljeval razpravo o Hitlerjevem govoru. Berlinski poslanik Henderson je daval po posebnem kurirju z letalom poslat točen prevod Hitlerjevega govora, ki ga sedaj proučujejo. Za jutri dopoldne je sklicana plenarna seja angleške vlade, na kateri bodo sklepali o nadaljnjih ukrepih.

V angleških krogih z največjo pozornostjo zasledujejo dogodke na Češkoslovaškem. Nemiri, ki so jih izžvali sudetski Nemci, so napravili v Londonu vtis, da hočejo za vsako ceno provocirati nekaj upor in dati na ta način Nemčiji povod za intervencije. Ta taktika sudetskih Nemcev je v popolnem nasprotju z zagotovili, ki so jih dali ne samo češkoslovaški vladi, marveč tudi lordu Runcimanu. V Londonu se boje, da se pod takimi okoliščinami pogajanja ne bodo mogla nadaljevati. Korak češkoslovaške vlade, ki je odredila obredno stanje v obmejnih, po večini nemških pokrajinah, pa brez pridržka odobravajo ker vidijo v tem edino možnost, da se v državi zjamči red in mir.

Važen nočni posvet

London, 13. septembra. br. Nocoj ob 20. se je tretjič v teku današnjega dne sestal v Downing Streetu ožji kabineti svet. Te seji prisostvujejo poleg zunanjega in notranjega ministra tudi vsi ministri za narodno obrambo. To so vojni minister Inskip, letalski minister Kingsley Wood, vojni minister Duff Cooper in mornarski minister Hoare Belisha, razen tega pa tudi zastopnik generalnega štaba s šefom vrhovnega generalnega štaba generalom Goldom na čelu.

Stališče Italije

Po mnenju italijanskih krogov je še mogoča mirna rešitev — Načelno podpiranje Nemčije

Rim, 13. septembra. b. Italijanski listi objavljajo o zaključnih prireditvah kongresa v Nürnbergu, zlasti pa o zaključnem Hitlerjevem govoru izčrpana poročila, ki pa jih danes še ne opremljajo s komentarji, v kolikor niso ti naznačeni v samih naslovih ali v poročilih posebnih poročevalcev listov. Vsi listi poudarjajo Hitlerjeve izjave o pravici do samoodlobe sudetskih Nemcev na najbolj vidnem mestu in podpirajo njegova svarila demokratičnim državam. Hitlerjeve izjave proti Češkoslovaški in proti obema zapadnim veleislama so po italijanskem mnenju prekosile ostri ton Göringovih izjav. Hitler je sudetski problem postavil v značilno alternativno rešitev: ali bo praska vlada končno zagotovila sudetkim Nemcem častne pogoje življenja, ali pa bo Nemčija prisiljena svojimi rojakom na pomoč.

V ostalem se listi omejujejo na daljša poročila svojih poročevalcev iz Londona, Pariza in Prage, v katerih tolmačijo razpoloženja tamkajšnjih krogov po Hitlerjevem govoru. Nekateri listi poudarjajo na vidnem mestu, da Praga odklanja sleherne misli na plebiscit. To stališče je praska vlada tekom včerajšnjega dne uradno sporočila v Londonu preko svojega tamkajšnjega poslanika.

Vzroki dosedanjega italijanskega zadržanja v češkoslovaškem vprašanju bi se dalo reči, da so v italijanskih krogih ne le mnenja, da je sudetsko vprašanje še vedno mogoče mirno rešiti, temveč da tudi mora biti rešeno v tem smislu. Navzile svoji navezanosti na Nemčijo, je Italija zaskrbljena glede nadaljnjega razvoja dogodkov v Srednji Evropi, kjer ima tudi ona svoje interese. Italija pa bi seveda smatrala za ugoden tak razvoj, ki bi z rešitvijo sudetskega vprašanja v okviru češkoslovaške države izvel Češkoslovaško iz vplivnega območja Moskve in Pariza ter jo približal osi Rim-Berlin. V Rimu so mnenja, da bi se v tem primeru Praga bolj naslonila na Rim kakor na Berlin, pri čemer imajo v mislih podoben položaj Madžarske. Vsekakor pa so tu mnenja, da bo morala Nemčija doseči v sudetski zadevi vsaj delen uspeh. Gotovo je končno, da brez italijanske pomoči Nemčija ne bo mogla misliti na kaj več.

Današnja popoldanska izdaja oficijozne »Correspondence Diplomatica« to zelo samo še postruje s poudarkom končne alternative: Ali sudetske Nemce Nemčiji — ali vojna.

Tudi italijanski tisk je povsem enakega mnenja. Tako pravi »Messaggero«, da so Hitlerjeve kategorične besede pokazale način, kako je treba urediti češkoslovaški problem. »Popolo di Roma« poudarja, da je Hitler zelo spretno uporabil staro demokratsko načelo o samoodlobi narodov in tako postavil vodilne evropske državne pred očite, da izpolnijo svojo obveznost, ki se je ne morejo več iznebiti. Italija sama pa ve, da je os Rim-Berlin danes bolj kakor kdajkoli konkretna in nerazrušljiva realnost.

»Corriere della sera« pravi, da je bil Hit-

lerjev govor miroljuben in dostojen in da je točno orisal nemško politiko. Hotel je podati jasno formulacijo vseh nemških zahtev glede sudetskih Nemcev. Popolnoma jasno je izjavil, da diplomatska pogajanja ne morejo trajati neskončno in da podpora neklih velesil Češkoslovaški ne sme pomeniti novega ponižanja nemškega naroda. Zato bo nemška vlada očitno prav v kratkem izvela ukrepe, ki bodo v skladu z njenimi življenjskimi interesi in z elementarnimi zahtevami časti narodno-socialistične države. Zdaj je napočil čas, da se uredniči načelo samoodlobe narodov. Ves svet mora razumeti, da je Hitler zavzel odločno stališče.

»Popolo d'Italia« meni, da je izrekel Hitler Pragi in demokracijam zelo samozavesten opomin. Predvsem velja podčrtati mir, s katerim nemški narod in njegovi voditelji spremljajo sedanje dogodke. Z nekimi strani so poskušali za časa kongresa v Nürnbergu vznemiriti nemški narod. Ta poskus pa ni uspel.

Seja belgijske vlade

Bruselj, 14. septembra. AA. Havas. Snoči ob 23. so se sestali člani vlade na sejo, da prouče mednarodni položaj in pomen Hitlerjevega govora. O seji ni izšlo nikakoli uradno poročilo, menijo pa, da se pogajanja za ureditev češkoslovaškega vprašanja ne bodo opustila. Zunanji minister Spaak se bo jutri odpeljal v Ženevo.

Sejm razpuščen

Varšava, 13. sept. br. Danes popoldne je izšla posebna izdaja uradnega lista, ki objavlja dekret predsednika republike, s katerim odreja razpust sejma. Termin za nove volitve še ni določen in bo naknadno objavljen. Razpisati se morajo najkasneje 30 dni po razpustu sejma, vršiti pa se morajo najkasneje 60 dni po razpustu. Predsednik republike utemeljuje razpust sejma s tem, da so se politične razmere v državi v zadnjem času znatno spremenile ter da tudi mednarodni razvoj nujno zahteva, da se izjavi narod in izrazi svoje mnenje o celokupni politiki države.

Izgon Židov iz Italije

Rim, 13. septembra. AA. V uradnem listu je izšel zakon o izgonu vseh tistih Židov iz Italije, ki so se priselili po 1. januarju 1919. Zakon je stopil v veljavo 12. t. m. Po tem zakonu morajo vsi Židje, ki so se priselili v Italijo 1. januarja 1919 ali pozneje, zapustiti Italijo najkasneje do 12. marca 1939. Zakonita določila veljajo tudi za Libijo in za italijanske posesti v Egejskem morju.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Beležke

Velik shod JNS v Splitu

Splitška »Nova doba«, ki sicer ni naklonjena Jugoslovenski nacionalni stranki, objavlja obširno poročilo o shodu JNS v Splitu. Shod je bil v nedeljo dopoldne v dvorani kina »Eden«, ki je bila prenatrana s pristaši JNS. Shod je otvoril senator dr. Andjelinić. Prvi govornik je bil predsednik JNS Peter Živković, ki je orisal razvoj političnih dogodkov po nastopu vlade dr. Stojadinovića. V svojem govoru je med drugim obširno konjekturirale, ki so zapustili stranko zaradi osebnih koristi. Za njim je obširno govoril o notranji in zunanji politiki prvi podpredsednik JNS Jovo Banjanin. Razpravljal je tudi o akcijah voditelja »Zborac« Dimitrija Ljotića in dejal, da se JNS ne strinja z njegovo politiko, da pa je pošten človek in jugoslovenski nacionalist. Bivši senator dr. Uroš Desnica je poročal o delu JNS v Dalmaciji ter opozoril, da celo nasprotniki priznavajo, da je bilo na shodu JNS v Djevrskah 5000 ljudi, v Benkovcu pa 2000. Neumorni narodni poslanec inž. Manfred Paštrović je pozval navzoče nacionaliste, naj nadaljujejo s svojo borbo v trdnem zaupanju, da bo jugoslovenska misel na kraju vendarle zmaga. Poslednji govornik je bil senator dr. Andjelinić. Ostro je obračunal z bivšimi člani JNS, ki niso mogli vztrajati v opoziciji.

Lepo uspeli shod je bil zaključen v najlepšem redu in miru med prepovedanim slovenske himne »Hej Sloveni«.

V nedeljo popoldne je bila nato v prostorih banovinskega vodstva stranke konferenca banovinskega odbora JNS za primorsko banovino. Na konferenci so govorili voditelji stranke o bodočih nalogah stranke.

V Visokem v Bosni je bil shod JNS, ki se ga je udeležilo 2000 kmetov. Na shodu so govorili bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić ter narodni poslanci Jeremija Protić, Jovan Nenadić, Mustafa Mulalić, dr. Srpo Vukanović in Rista Grdijć.

Umik starega dalmatinskega politika iz Splita

Dalmatinski listi poročajo, da se je t. m. preselil iz Splita v svoj rodni kraj Krilo bivši senator dr. Frane Ivanšević. Pred odhodom je izjavil svojim prijateljem, da se dokončno umika iz politike.

Don Ivanšević je bil svoje čase vnet pristaša Jugoslovanske nacionalne stranke. Pozneje je izstopil iz kluba senatorjev JNS in glasoval za vlado. Bil je imenovan senator in mu je mandat nedavno ugasnil. Ni pa bil na novo imenovan, kakor tudi ne g. Ivan Hribar, ki je izstopil iz JNS malo pred donom Ivanševićem.

Kako se pridobi naše državljanstvo

V »Jutru« 1. t. m. smo pod tem naslovom prinesli beležko, posneto po nekem drugem listu. Na beležko smo prejeli sedaj od g. Marka Kalodjere, škofa hrvatske starokatoliške cerkve naslednji popravek:

»Ni res, da je »v« kratkem času bilo sklenjenih nekaj takih zakonov (t. j. porok z neznanimi židinjami iz bivše Avstrije) v starokatoliški cerkvi v Zagrebu, ne da bi ženin svojo nevesto videl in je najbrž v življenju tudi nikdar ne bo videl« in da »na ta način bogate dunajske židinke postajajo naše državljanke, ki po poroki prihajajo v Zagreb in odpirajo trgovine, čeprav so med njimi tudi take z zdravniškim, prof. sorskim, advokatskim ali drugim slavnim poklicem.«

Nasprotno pa je res, da je bil v starokatoliški cerkvi v Zagrebu sklenjen »samo en edini zakon med starokatoliškim Zagrebčanom in neko židinko iz bivše Avstrije in tudi ta na osnovi pismenega dovoljenja, ki sta ga dotična poročena predhodno dobila z odlokom kr. ban. uprave savske banovine v Zagrebu pod br. 57.814 — II — 1938 od 2. avgusta 1938.

Res je torej, da razen tega edinega primera, ki je bil pismeno dovoljen od naše državne oblasti, niti ena židinka iz bivše Avstrije v starokatoliški cerkvi v Zagrebu ni bila poročena, najmanj pa na ta način, da ženin neveste ne bi niti videl.«

Obiski funkcionarjev JRZ v Italiji

Beograjsko »Vreme« objavlja obširno poročilo o obisku službene delegacije Jugorasa v Italiji. Delegacija je uniformirana ter so jo sprejeli v Benetkah uniformirani miličniki. V imenu Jugorasa je pozdravil fašistične delavce neki Branislav Daisenber, ki je v svojem govoru izrekel upanje, da bodo jugoslovenski delavci skoraj lahko pozdravili v svoji sredi italijanske fašistične prijatelje. Kakor poroča »Vreme«, se je Italijanom nad vse dopadla modra uniforma Jugorasa.

V Zagreb se je t. m. vrnil s pota po Italiji vodja mladine JRZ za savsko banovino Dušan Bogunović, ki je proučeval ustroj fašističnih omladinskih organizacij ter tabore mladih fašistov. Prihodnje dni bo odpotoval Bogunović na Češkoslovaško, kjer se bo seznanil z ustrojem češkoslovaških omladinskih organizacij.

Konferenca delegatov JNS v Slovenjgradu

V nedeljo dopoldne je bila v Slovenjgradu konferenca dravogrskih in slovenjgradskih delegatov JNS. Konferenci sta prisostvovala tudi narodni poslanci Albin Koman in dr. Alujević. V lepem številu so prisli delegati iz obeh obmejnih srezov. Razgovor je vodil predsednik organizacije OJNS Bogdan Pušenjak, ki je podal izčrpano poročilo o stanju stranke v slovenjgradskem srezu. Za dravogrski srez je poročal delegat Franc Cesar iz Črne. Obe poročili sta bili po kratki debati odobreni, naka je bil izvoljen poseben odbor, čigar glavna naloga bo poživitev strankinega delovanja v obeh srezih. Končno je še narodni poslanec Koman podal zanimivo politično poročilo, ki so ga navzoči delegati sprejeli z živahnim odobravanjem, naka je bila ta uspešna konferenca zaključena.

Popoldne ob 13. je bil sestanek krajevne mladinske organizacije, ki je bil kljub neugodni uri zelo dobo obiskan. Po kratkem nagovoru predsednika Bogdana Pušenjaka je s pogovoril predsednik ljubljanske mestne organizacije OJNS dr. Branko Alu-

Ko so bili vpoklicani francoski rezervisti...

Zanimivo poročilo švicarskega lista iz Pariza

Pariški dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« podaja zanimiv opis splošnega razpoloženja v Franciji ob vpoklicu francoskih rezervistov zaradi nove napetosti. Francija nudi, pravi dopisnik, že dober teden svojevrsno sliko. Ne zdi se nam, da so se kje drugje z izjemo Češkoslovaške tako neposredno občutili nevarnost grozeče vojne kakor v Parizu. Ljudje lahko dolgo zasledujejo pisanje časopisov, posvečajo napeto pozornost govorom državnikov, so doživljajo mrzlično aktivnost diplomatov ter razpravljajo o resnosti mednarodnih problemov ob kozarcu vina, toda resničnost vojne zgrabi vsakega posameznika šele, ko vidi, da se med sorodniki poslavljajo sinovi, žene pa pripovedujejo, da so njihovi možje prejeli rumene mobilizacijske brzojavke, ali pa da orožniki od hiše do hiše ugotavljajo naslove rezervnih oficirjev, skratka, resnično vojne zgrabi vsakogar, ko prisostvuje na primer na vrhovnem kolodvoru v Parizu odhodu rezervistov.

Mlade vpoklicance spremljajo bratje in sestre ali drugi člani družine in tovariši. Nekateri prihajajo direktno s dela in so brez pokrivala, drugi so v sportnem oblačilu, vsi pa imajo v rokah na hitro pripravljene kovčke. Po večini se drže resno, nekateri pa vzpodbujajo svojce, češ da do vojne sploh ne pride in da je Maginotova linija za vsak primer varna pred bombami. Kratek stisk rok in mladeniči odhajajo odločno skozi špalir ljudi. Vsi, prav vsi tolažijo svojce, kakor le morejo. Razumljivo, saj morda še ne gre zares, vendar pa ni to navaden odhod na manevre. Zlasti delavci so tako mirni in odločni, da napravijo najgloblji vtis.

Pariz se zaveda resnosti položaja. Politijski prefekt je naročil kinematografom, naj ne predvajajo filmov, ki bi mogli povzročiti neprijetne nastope. Knjigarnari so bili naprošeni, naj odstranijo iz izlozbo vse frivole ilustracije. Sloga strank, zblizanje socialnih razredov in prenehanje socialnih sporov se kažejo v stiskih posameznostih. Območnikla je diskusija o stabilnosti vlade in prenehanja agitacija parlamentarcev. Namesto tega prejema Daladier vzpodbudne brzojavke iz vseh delov države. Rubrika socialnih sporov je na mah izgubila s prve strani listov. V Marselihu funkcionira delo v luki pod državnim vodstvom brez slehernih motenj. Delavci se povsod sami priglašajo na delo. Možno je, da pri novem omiljenju napetosti spet nastopijo stara socialna nasprotja namesto patriotskih čustev in večje pripravljenosti za delo, ki jih je skupna nevarnost podžgala bolj kakor vsa svarsila za povečanje narodne proizvodnje. Toda teden, kakršen je bil v francoskem javnem razpoloženju pravkar pretekli, ne more ostati brez ugodnih posledic za nadaljnji razvoj socialnih odnosov v Franciji.

Seja mariborskega mestnega sveta

Maribor, 13. septembra. Nocoj ob 18. je bila redna seja mestnega sveta, ki jo je otvoril in vodil župan dr. Juvan. Poročal je, da je Dikalno društvo prošlo za podporo za prireditve konjskih dirk. Občinski svet je dovolil 3000 din. Mestni svet je odobril 11 prošenj za redne ubožne podpore, 6 prošenj za zvišanje rednih podpor, 4 prošnje za vzgojne prispevke in 3 za sprejem v mestno oskrbnišnico.

Mestni svet je odobril predloge odseka, naj se slavnostna dvorana mariborskega gradu opremi tako, da bo za vse slavnosti pripravljena. Glede ureditve meje napram občini Košaki bo odločila banska uprava v Ljubljani, ker se mestna občina in košaška občina nista mogli sporazumeti. Glede regulacije Slovenske ulice je mestni svet sklenil, da bo regulacija spremenjena, in sicer na prošnjo veletrgovca Šmida, ki bo nosil del stroškov. Dela za napravo lope in mestnega dnevnega zavetišča II. so bila oddana trdki Jelenc in Slajmer, ki je nudila največji popust.

Mestni svet je dalje soglasno sprejel pravilnik o fondu za izvajanje regulacije v Mariboru. V smislu tega pravilnika bo ustanovljen regulacijski sklad mestne občine Maribor. Namen regulacijskega sklada je,

Ukrepi v švici

Bern, 13. sept. o. Švicarska vlada je glede na izredno nevarni mednarodni položaj izdala nove odločne ukrepe za zaščito svojih meja. Kontingenti aktivnega vojaštva in zlasti tehnični čet so bili povečani. Pod orožjem so ostali tudi vsi vojaki, ki so pravkar doslužili svoj vojaški rok. Večina vojaštva je bila že koncentrirana na nemški in na francoski meji. Tam je sedaj okrog 20.000 vojakov. Področje okrog švicarsko-nemško-francoske tromeje je najbolj ogroženo, ker švicarska meja ne napram Nemčiji, ne napram Franciji tam ni utrjena in tudi ne naravno najboljše zavarovana. Tudi redne obmejne vojaške straže so bile močno ojačane.

Iz državne službe

Beograd, 13. sept. p. Izredni vseslužbiški profesor dr. Fran Mesesael je bil premeščen iz Skoplja v Ljubljano za konservatorja v narodnem muzeju.

Tehnični manipulant v 7. položajni skupini Antoni Velikanec je bil premeščen od prometne uprave v Zabukovih v velenjski državni rudnik.

Premeščeni so bili učitelji in učiteljice: Albina Zakrajšek iz Blatne Brezovice v Notranje Gorice, Ana Kušar iz Kostanjevca v Blagotinice, Marija Kovič iz Radmočanec v Senkov turn, Viljem Nanut iz Loškega potoka v Dvorsko vas, Marija Sušnik iz Laz (Novo mesto) v Senčur, Ivan Zupan iz Velike Boljne v Blatno Brezovico, Fran Eržen iz Horjula v Ligojno, Olga Vodopivec iz Sodražice v Zaplano, Marija Zalar iz Predanovca v Markovec, Vida Gostinčar iz Dvorske vasi na Poljane, Andrej Flašj iz Zelmele v Horjul, Miloslav Wenigerholz iz Središča v Lipo, Marija Hočvar iz Velikih Lašč v Goro, Viljem Menardi iz Novega mesta v Zuro, Alojzij Ivančič iz Novega mesta v Marli Slapnik, Milena Sušnik iz Novega mesta v Črnomlju, Olga Madon iz Trbovelj v Jelovogo goro, Marija Rant iz St. Vida v Veliko Dolino, Alojzij Lušin iz Braslova v Doljno Toplo Reber, Ivan Pečnik iz Radeč v Skomarje.

Premeščen je bil višji tajnik »Dragotin Prič iz finančnega ministrstva k glavni carinarnici v Mariboru.

Predsednik vlade zopet v Beogradu

Beograd, 13. sept. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović se je danes dopoldne ob 10.30 pripeljal v spremstvo ministrov Bogoljuba Kujundžića, Dobrovića Stošovića in dr. Kreka nazaj v Beograd.

jevi, ki je v svojem zanimivem govoru podal smernice za bodoče delovanje mladinskih organizacij in razložil naloge, ki čakajo našo mladino v bližnji bodočnosti. Toplo pozdravljen je nato podal izčrpano notranje in zunanje politično poročilo narodni poslanec Koman. Mladi poslušalci so z največjim odobravanjem sprejeli krasna izvajanja govornikov in se jim z navdušenim aplavzom zahvalili za njih poročila, naka je predsednik Pušenjak zaključil ta krasno uspešni sestanek.

da se iz dohodkov omogoči izvajanje regulacije po odobrenem regulacijskem načrtu. Imovina bo naložena v Mestni hranilnici. V sklad se bodo stekale redne dotacije, določene iz mestnega proračuna, dohodki od gradbenih taks 25% dohodkov od mestnih podjetij in mestnih nepremičnin, dohodki denarnih kazni po gradbenem zakonu, vsi dohodki od prodaje javnih postoj, pristojbine za priklop zasebnih kanalov na mestne kanale itd.

Mestni svet je odobril prošnjo za podelitev dovoljenja za bife v Slovenski ulici 3 Pavli Crippa, Mariji Terčarjevi za ljudsko kuhinjo na Slomškovem trgu 6, Krsti Gojanoviču za gostilno v Stolni ulici 10, Elizi Hometer za gostilne na Aleksandrovi cesti 53, mestnim podjetjem koncesijo za rokodelsko obrt avtomobilske mehanike za potrebe mestnih podjetij, Stetaniji Matej za bife na Betnavski cesti 23, Mariji Skutnik za bife na Meljski cesti 63. Prošnja Djura Valjaka za dovoljenje za kinematografsko obrt v Cafovi ulici 7 je bila obravnava na tajni seji.

Mestni svet je odobril nabavo štirih novih avtobusov znamke »Man«, za katere so bo najelo posojilo, če ne bo kritja iz tekočih dohodkov. Javni seji je sledila tajna,

Incident pri Varaždinu

Zagreb, 13. sept. AA. V nedeljo okoli 20. ure sta se vračala z avtomobilom iz Varaždina v Zagreb zagrebška trgovca Slavnič Nikola in Turk Anton s svojima soproga. Na poti med vasema Luzana in Putarnice, je okoli 20 članov ilegalne organizacije »Hrvatske seljaške zaščite«, ki so se vračali z zborovanja v Varaždinu, ustavilo avto ter ga napadlo s kamenjem. Napadenim se je posrečilo pobegniti do orožniške postaje v Novem Marofu, kjer so ta napad tekoj prijavili. Orožniška patrrola se je naglo napotila z istim avtomobilom na kraj napada, da izvede preiskavo. Pri vasi Prosečje v občini Novi Marof je ista skupina napadalec spet ustavila ta avtomobil in s koli in kamenjem navallila na orožnika. Pozivu orožnikov, naj se razidejo, se napadaleci niso pokorili, pač pa so poskušali obkoliti orožnika ter so ju napadali z raznimi predmeti in kamenjem, tako da sta bila oba orožnika ranjena. V osebni obrambi sta orožnika po svojih službenih predpisih uporabila najprej bajoneta, nato pa sta začela streljati. Neki napadalec je bil laže ranjen z nožem v nogo, ostali pa so se razbežali. Pri nadaljnjem poizvedovanju so aretirali še sedem napadalec, proti katerim bo uvedeno postopanje po zakonu.

Kriza čilske vlade

Santiago de Chile, 13. sept. AA. (Havas). Vsi člani vlade so se solidarizirali z zunanjim ministrom, ki je odstopil in včeraj predložil predsedniku republike svoj odstop.

Za bojkot blaga

Niagara, Falls, 13. sept. AA. Kanadske strokovne organizacije so snoči sprejele resolucijo, v kateri zahtevajo, naj Kanada stopi na čelo gibanja za bojkot blaga napadnih držav.

Uspehi naših teniških igralcev v Ameriki

New York, 13. sept. o. V nadaljevanju tekmovalja za ameriško teniško prvenstvo v Forestu Hillu je včeraj Kukuljević premagal Američana Surfacea z rezultatom 6:1, 6:3 in 5:1, Punčec pa Avstralcu Westona z rezultatom 6:0, 6:2, 6:2.

Vremenska napoved

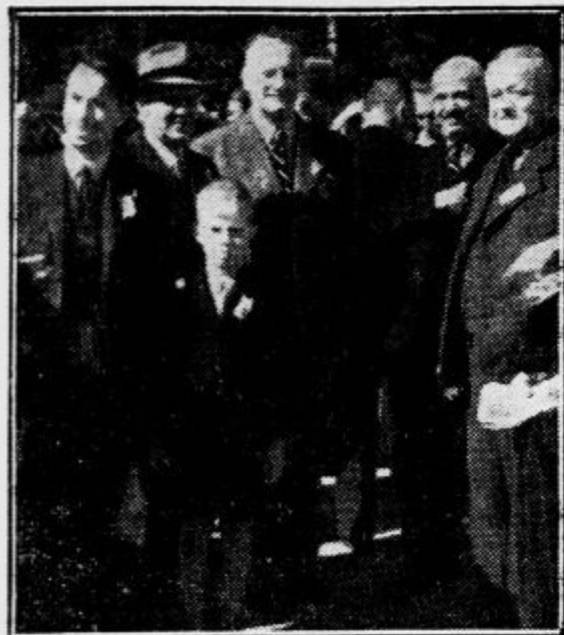
Zemunska vremenska poročila. Jasnó na primorju, delno oblačno v dravski, vrbski, zetski in vardski banovini, oblačno drugod. Toplota je nekoliko poskočila, vendar je bila noč precej hladna.

Zemunska vremenska napoved: Postopna zjasnitev v vsej kraljevini, posebno v zapadni polovici. Jasnó na Primorju. Precejšnja oblačnost bo sredi države in v vzhodnih krajih, tam utegne tudi nekoliko deževati. Temperatura brez posebne spremembe.

Zagrebaška vremenska napoved: Stahnó, zmerno toplo.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, nekoliko topleje, zjutraj megla.

Štirje prizori z letošnje glavne skupščine CMD v Ptuj

Ponedeljsko »Jutro« je obširneje poročalo o letošnji pomembni glavni skupščini Cirilmetodove družbe v Ptuj. Pričujoče slike najlepše govore o prisrčnosti, s katero je Ptuj sprejel udeležence skupščine. Na manjši sliki je prvomestnik CMD inž. Janko Mačkovšek (v sredini) s tajnikom ravn. Mirkom Gradnom in narodnim posl. Ivanom Prekorškom. Na drugi so ptujske gospe in gospodične v narodnih nošah, čakajoče na prihod dragih gostov. Tretja slika nam kaže spreved skupščinarjev skozi Ptuj, četrta pa pozdrav mladine. (Slike nam je poslal fotograf »Eliz« iz Ormoža.)

Čebelarstvo na Krškem polju
Najizdatnejša je paša na sivi ajdi

Brezica, 13. septembra.

Na Krškem polju je precej naprednih in organiziranih čebelarjev. Krško polje je naplavinna proda, nad katerim se je naredila tanka plast zemlje, zaradi česar sadno drevje, ki daje čebelarjem prvo pomladno pašo, nima dolgega življenja. Tudi se drevje ne goji dovolj umno. Vrbovja, ki da pomladni mnogo obnožine, ni veliko, niti ob sami Savi ne toliko, kakor nižje okrog Brežic, Dobove in še dalje. Na njivah je pomladi videti precej rdeče dete. Iže, travnikov pa razen v logih sploh ni. Zato je ob travniškem razcvetanju manj vredna čebelna pašna doba.

Vendar so letos čebelarji natočili tudi cvetličnega medu. Za cvetličnim medom pride paša na cvetju užitnega kostanja, ki ga v izdatni meri najdemo — šele na Gorjancih. Vrzel med kostanjevo in ajdovo pašo bi izpolnil vrh, kakor ga je imenoval čebelar Humek zaradi listov, podobnih vrbovim. V različnih krajih ga imenujejo različno. Okrog Dobove in Brežic mu pravijo prehlajenka, dalje na Hrvaškem pa vražec. Botaniško latinsko

ime mu je solidago, nemško pa Goldrute. Kjer ga je mnogo, nabere na njem čebela družina dnevno po en kilogram.

Najizdatnejša paša pa je na Krškem polju ajda, in sicer siva. Te pa je toliko, da je gotovo vse ne oblete domače čebele, kar ni brez škode za kmetovalca, zaradi česar bi prav prišle doseljene čebele. To se je vsa leta tudi dogajalo, letos pa so se domači čebelarji uprli in je oblast odredila odselitev teh doseljenih družin. Vendar smo misljenja, da bi ajdovo pašo s pridom izkoristilo najmanj še kakih 500 čebelnih družin. Seveda je treba pasišča pravilno razdeliti. V polmeru 4 kilometrov lahko izhaja 4 žnidaršicev, kar je toliko kakor 80 kranjčev. Ob taki paši kakršna je v omenjenem primeru ajda, pa jih lahko izhaja najmanj 3 do 5 krat toliko. Res lahko nastane ropanje, kar se prepreči, če so čebelne družine številne, da lahko kljubujejo vsakemu navalu. To je pač zadeva čebelarjev. Če letos ne bi motilo ajdovega cvetenja obilno drevje, bi se točko obračalo že tretjič.

de, polja in travnike. Posestnik Borštnar ima v Moravski gori uničen vinograd nad 80 odstotkov, ostali sosedje imajo le 70% uničenega vinograda. Večina posestnikov je nališ s točo uničil tudi okrog 50% ajde, na Brezovem pa so ajdova polja povsem poteptana in se ljudem niti ne izplača ajde pokositi, da bi jo vsaj položili živini za krmo.

Komisija je poslala že prva poročila sreskemu načelnstvu v Litiji in banski upravi v Ljubljani. Posebno vlogo pa so odpo-

slali prizadeži notranjemu ministrstvu v Beograd, kjer imajo poseben fond v podporo ne neurja prizadetih kmetovalcev.

Tudi zastopnik litijskega cestnega odbora banovinski tehnik g. Milan Košnik si je ogledal poškodovano dolino in banovinsko cesto. Izpodkopani most v bližini trgovine g. Roberta Vidmarja bodo obnovili. Potrebne načrte so na litijem cestnem odboru že izgotovili. Ljudje so še polni groze ob spominu na strašni dan in končajo svoje pomenke: Hude ure, reši nas, o Gospod!...

Mladi delovni prostovoljci v Ljubljani

Solske počitnice so pri kraju. Pred dobrima dvema mesecema se je pričela brezskrbnost soljarjev. Počitnice! Ta srečna misel je že zdavnaj pred zaključkom šolskega leta prevzela mladino. Srečni, ki so mogli svoj prosti čas preživeti koderkoli na soncu, ob vodi, na zdravem zraku. »Jutro« nagradne naloge so mnogim pripomogle, da so šli na potovanje ali na letovanje. Koliko pa jih je ostalo, ki jim ni mogel nihče pomagati do počitnic izven zidov! Igrišče za mladino naše mesto še ne premore, za javna kopališča pa večina nima denarja. Po novih stavbah in pri cestnih delih ob Ljubljani, tam se je zbirala mladina, ki ni mogla iz mesta. Pomagala je delavcem pri njihovem delu. Kaj naj sicer mladina počenja v prostem času?

Tako se je sama zaposlila na različne načine: tu je bilo videti, kako pomaga mešati malto, prevažati samokolnice, porivati vagončke in podobno, da je le bilo dovolj prilike za gibanje. Zgolj za sport so napravili ti prostovoljski delavski bataljoni mnogo uslug celo mestni občini ljubljanski pri njejih javnih delih. Se zdaj, ko se šolska vrata že odpirajo, ni mogoče mladino odvrniti od tega dela. Le pogledite jih na sliki, s kakšno vnemo poganjajo vodno črpalko pri kanalizacijskih delih spodaj na Novem trgu. Pa niti zlahka se ne zvrstijo ob ročici, toliko jih je. Veselijo se, ko črpajo toliko vode iz jake. Naj l. izčrpa vso, da je do kraja leta ne bo kaj ostalo, ki bi tej nadebudni mladini utegnila teč v grlo...

Ko je z vodo drvela zemlja v dolino
Uradna komisija ocenjuje silno škodo

»Jutro« je že poročalo o hudem neurju, ki je zadel vinorodno okolico v občini Sv. Križu nad Litijo. Kmetje so poslali v dolino deputacije, da zaprosijo pri sreskemu načelnstvu in cestnem odboru za pomoč. Zato se je napotila k Sv. Križu komisija, ki ji je načeloval sreski kmetijski referent g. Franjo Sušteršič, z zapreženimi cenilci in županom g. Rajnerjem ter občinskim referentom g. Neurje. Neurje se je znesel nad vasi Brezovcem, Moravsko goro in Gabrovko. Vse tri vasi so v svetokriški občini in naš župan g. Rajner je pripovedoval o grozotni hudi uri, ki je divjala nad pokrajino sicer le dobre pol ure, a je silno prizadela naše številne kmetovalce.

Letošnje poletje je zadelo okoliš že več ur, tudi toča je nekajkrat klestila, vendar takega neurja kakor na usodni dan zadnjega avgusta ves okoliš ne pomni vsa

leta, kar jih imajo v spominu najstarejši ljudje.

Pipanova zidanka, ki je še danes zamešana s kamenjem, ilovico in trsnim koljem prav do strehe, je zgovoren dokaz o moči razdiravne narave. Kmetje sploh še niso začeli popravila v razdejanih vinogradih. Do njih namreč ni mogoče priti, ker so v neredu vsa občinska pota, ki drže iz doline v vinske gorice. Delno so občinska pota zatrpala s kamenjem in ilovico in se še niso osušila, med tem ko so na drugih predelih do talnega skalovja izgledana pota. S kakšno naglico se je valil hudournih v dolino, kažejo sledovi na razdrapanih potih, saj so kotalje tudi do enega metra globoko skopane, tako moč je imela voda. Komisija je ocenila škodo že pri nekaterih posestnikih. Pri drugih pa bodo škodo ocenili šele prihodnje dni. Kmetje imajo uničene vinogra-

že moj predmet tako strahovito neprijeten. Tudi tvoj sinko meče za menoj, da je veselje.

Rdečica strmu me je obila. Iskal sem besed, da bi se opravičil, a jih nisem našel. Dobričina Bukovec pa je zamahnil z roko:

»Ni vredno besede. Naj le bo malo predrzna ta objestna svojat. Pogled kakšne jadne prikazni smo mi, ki so nas vzgajali v deči dobi s praznimi publicami disciplinarne, v kasnejših letih pa z nadutostjo onolostnega, cestnopolicijskega reda. Sami kompleksi odrinjenih želja in hotenj smo, Preveč smo verovali, kar so nam zapovedovali verovati.«

»Saj nam bodo zrasli čez glavo. Nekoč spoštovanje pa mora mladež imeti pred starejšimi.«

»To je zelo sporno. Prvič: Mora? Prisiljeno spoštovanje ni prav nič prida. Če mladega človeka siliš k spoštovanju, napraviš iz krepkega značaja upornega in trnastega kozla, iz slabotnega pa potulnega šlevo. Za menoj res mekečejo, toda to ni znamenje, nesposobnosti, marveč razodeva zdrav smisel za komiko. Kar po pravici povej: Ali ni moja brada res komična?«

»Prav res bi bilo bolje, da jo deneš proč,« sem pritrtil.

»Tako praviš ti, otrok pa se zasmeje, v našem konkretnem primeru, zamekeče od srca, da sem vesel te eksplozivnosti. Jaz imam namreč rad te poglavce. Kadar moram komu primazati dvojko, si pogledim brado in grešnik, ki je pravkar se jokal, se skozi solze sladko nasmeje. Drugič: Koliko spoštovanja so nam dolžni? Samo, kolikor ga zaslužimo. In tega je prebito malo. Kar pogledaj nekoli okoli sebe! Koliko pa smo jim dali, kako pa smo uredili svet, kakšnega pa jim bomo zapustili?

Če bi bilo drugače, o! mladež bi ne skoparila s spoštovanjem! Tretjič: Zakaj? Ker smo stari? Starost je nesreča, celo avtomatična nesreča, ki ji sami na sebi ne gre spoštovanje, kvečjemu sočutje in pomilovanje. Tega pa mladina ne pojmuje in ne občuti. Skratka: Naj nam le zrastejo preko glave, da bi nam le.

Bila sva že na čisti. Šolski duh, ona značilna zmes pušobe, zaprtega zraka in plesnivega papirja, mi ni več težil živcev. Upri sem se takemu prevratnemu modrovanju:

»Ti propoveduj vzgojne nazore, ki zadržujejo po neki posebni orientaciji. Kateri in ravnatelj ti ne biva vesela.«

Ta dva govora ne. Njun poklic in posej jima ne dovolita. Pravilno misli. Prvega uklepa onj medli kodeks moralke, v kateri ni nobene morale, drugega pa že omenjeni cestnopolicijski red. Toda k besedi orientacija: Ali si ti orientiran?

»Sveda sem pravilno usmerjen.«

»Ne izmikaj se! Usmerjenost je drugo, orientacija pa je sedaj strogo prepovedana.«

»Škodljiva orientacija, tako menda miliš.«

»Ne, orientacija sploh.«

»Moj bog, ali se je kaj zgodilo? Pa ne da bi — ne upam si izgovoriti. Ali je že?«

»No, tako daleč še ni. Maje pa se že posteno. Le pr-orientiraj se, ne bo ti škodovalo.«

Povej vendar jasno, v čem je stvar? Kakšna orientacija ni dovoljena?

»Nobena. Kdor je orientiran, kam je orientiran? V orient, ne? No in danes od tam ne prihaja več luč, kakor so nas učili nekoč, marveč kuga. Okcidentiraj se — razumeš? Ha, ha.«

»Beži, beži, vražji diakopec. Ali si me prestrašil s to sofistovski etimologijo. Jaz

Rešite
svoje
zobe

Sargov
KALODONT

proti
zobnemu
kamnu

Thurnova tvornica lepenke
je spet v obratu

Prevalje, 11. septembra.

V spominu je še požarna katastrofa, ki je upepelila tvornico lepenke in lesovine grofa Thurna v Farni vasi pri Prevaljah na božični večer lanskega leta z vsemi stroji vred. Pri požaru sta se smrtno ponesrečila dva gasilca in sicer Krt Luka in Vizjak Foltež.

Po večmesečnem obnavljanju se je podjetje obnovilo in opremljeno z novimi stroji, in te dni se je klic sirene oglašil po dolgem molku po Mežiški dolini. Veselost je zavladala med številnimi delavskimi družinami, ki so bile več mesecev v pomanjkanju, saj bo odslej zopet redna zaposlitev. V spomin je podjetje vzdalo v trdnjakiško poslopje lepo spominsko ploščo omenjenih dveh gasilcev, ki sta darovala v človekoljubne namene svoje življenje.

Na praznik je bila slovesna blagoslovitev te plošče in obnovljene tvornice. Delavci in delavke so okusno okrasili zunanost poslopja in vsak posamezni stroj s cvetličami, zelenjem in travkavih trobojnic. Pred vhom je bil postavljen slavalok z napisom »Bog blagoslovi naše delo!«

Popokline se je zbrala vsa družina grofa Thurna hkratu z uradniki in delavstvom. Prihiti so tudi zastopniki gasilskih čet iz Guštanja, s Prevalj in iz Mežice z okrožnim načelnikom g. Vončina. Razen tega je priselala velika množica drugega občinstva, med katero je bil tudi zastopnik prevaljske občine g. Kugovnik. Načelnik gasilske čete s Prevalj g. Plešivnik je s kratkim nagovorom odkril spominsko ploščo, ki je vzdana na istem mestu, kjer se je pripetila nesreča. G. župnik od D. M. na jezeru je po priložnostnem govoru blagoslovil ploščo in pri obhodu vse lokale in stroje.

Zaupnik delavstva v podjetju g. Staleker je vidno ginjen izrekel zahvalo sivolasemu grofu Thurnu in vodstvu podjetja za veliko vnemo in trud pri obnovitvi tvornice. Pri delu so se namreč zaposlili lastni delavci, kolikor je bilo mogoče, da niso bili med tem časom brezposelni. Zenske delavke so najbolj trpele, ker pri gradnji niso mogle biti povsem zaposlene; dobivale pa so podpore od raznih organizacij, katerim se delavstvo toplo zahvaljuje. Med temi organizacijami je tudi krajevni odbor RK iz Guštanja. G. Vončina se je z nagovorom spomnil žrtve nesreče in g. grof, ki ni bil pripravljen na tako lep potek slovesnosti, se je z hvalil v slovenskem jeziku za številno udeležbo. Po slovesnosti in skupnem slikanju je bilo navzočno delavstvo pogoščeno.

Da bi sirena tvornice lepenke dolgo dobo let klicala na delo sinove in hčere tega malega koščka koroške dežele pod sivo Urško in simbolično Peco!

ZAKAJ JE BIL ZAPRT

— Povej mi, sinko, zakaj si moral ostati po šoli v razredu?

— Ker nisem vedel, kje leže Aleuti.

— Tepec, neumni, drugič pa pazi, kam kaj položiš!

PREVIDNOST

— Če dobi torej kmetica vsak dan pet jajc od svojih kokoši, koliko jih dobi na teden?

— Gospod učitelj, — odgovori Jurček, — ali zneso kokoši jajca tudi ob nedeljah?

ALES POTOCNIK:

Ob začetku šolskega leta

Zadnje dni sem hodil znano pot od davčnega urada do gimnazije. Ko bi bila samo pot, v božjem imenu! Pa je treba neprenehoma plačevati, kar ni posebno prijetno opravilo. Ko sem končno uredil vse in zaključil postopek, ki je iz počitniškega razuzdancja napravil zopet družabno bitje, ki bo dosledno kršilo umne določbe disciplinarne reda, sem si globoko oddahnil. Z občutkom sproščeni in zadovoljstva sem stopil na hodnik. Skoro bi se bil zadel ob prijatelja Bukovca, ki v tisti hiši opravlja Sisišov posel, da vtepa mladim glavam učenost poštevanke in algebre. Človek ne more tako mimo prijatelja, ki bo po vsej priliki dobil v roke ravnarje vpisanega dijaka. Pozdravil sem ga z dolžnim strahospoštovanjem in kakor običajno, sva si medsebojno potožila to in ono.

Na koncu temačnega hodnika je stala gruča dijakov, iz katere se je izmenoma glasil bučen grohot in kozje meketanje. Polglasno sem zamrmral nekaj karajočih besedi na naslov razposajencev, toda prijatelj Bukovec me je zavrnil s krotkim smehljajem:

»Pusti jih. Dva meseca me niso videli, pa so me veselili. To je pač njihov način. Odkar sem si lansko zimo pustil brado, — pogladil si je redko, klinasto bradico, — se po vseh hodnikih za menoj, pred menoj in tik ob meni razlega radostno meketanje. Dečki se na ta način spotikajo ob mojo k'po brado.«

Medtem sva prišla do meketajoče gruče. Začul se je glas: »Kozobrin gre!« in ta glas mi je bil močno znan. »Kozobrin,

Kozobrin«, so zahrmetali ostali in jo udrili po stopnicah, da je seizmograf na strahu gotovo zabeležil močan potres z zelo blizkim epicentrom.

»Vidiš, ta ljubki Kozobrin velja spet meni in če se močno ne motim, sem ga po glasu spoznal, namreč onega, ki je prvi zatulil opozorilo: Kozobrin gre.« Malo pozatuli me je pogledal in se pomembno nasmešnil. Meni pa je kar kri zastala po žilah. Moj je bil oni paglavček, ki je prvi zabrljal kakor divji kozel na straži.

»Ušesa bi jim populiše, sem menil razjarjen.

»Kaj še! No, ti bi bil lep vzgojitelj. Vem, da se mi je treba samo obrniti, pa bo meketanje izgubilo vsak smisel in se vzdevek Kozobrin bi prišel v pozabo, toda zakaj bi jim kvaril zabavo. Saj s tem le kažejo, da poznajo Jurčiča, ki je oče tega priimka. Tovariši Jesenovcu pravijo n. pr. Smučper. Tudi iz Jurčiča. On se tega vzdevek ne bo več otresel. V pokoj in v grob pojde z njim. Jezil se je in še se ježi, s tem si je zapečatil usodo. Mene pa stvar zabava. Imam na hodniku inspekcijo. Od vseh strani mekečejo. Sreča me, recimo, šibki matematik Čebokli. Gleda me nedolžno, ko pa je mimo, mi čisto gotovo zamekeče za hrbtom.«

»Pa mu ne daš okoli ušes?« sem se začudil.

»Še na misel mi ne pride kaj tako divjakega. Dečko se je s tem samo maščeval za zadnjo nalogo, ki sem mu jo ocenil slabo. Gotovo mu je odleglo, meni pa ne škoduje. V tem meketanju se na svoj način razodeva osebna popularnost, ko je

sem pa mislil, da je — onga, no, saj veš.«

»Ti se ustrašiš vsake možnosti, da bi se zameril duhovski ali deželski gosposki. Mi je pa že bolj všeč tvoj sinko, ki razposaja ne mekeče za hrbtom šolske oblasti in avtoritete.«

»Ga že naklestim, da bo pomnil,« sem svečano obljubil in v jezici stresel prijatelja za rame.

»Joj, pusti, v tej rami me silno trga,« je zastokal Bukovec.

»Pojdi v toplice! Ravno pretekli teden so v Veliki gubi pod Kumom odkrili nov izvir.« Izdaten pramen blagodejne vode tako čudovitih učinkov, da takega nima ves svet.«

»To je res dobra novica. Kakšna pa je tista voda?«

»Ne vem natanko. Kemični laboratorij ni mogel napraviti zanesljive analize. Zdaj je dobila vodo v preiskavo teološka fakulteta.

»Ali se ti meša? Zakaj pa ta?«

»Ker trdi tamošnji fantovski odsek, da je voda že blagoslovljena, ko privre iz zemlje.«

»Kako to?«

»Jaz ne vem, naša služkinja Agata mi je pripovedovala. To se menda res ne da ugotoviti samo z našimi posvetnimi sredstvi. Treba je tudi trdnje in žive vere.« Pri teh besedah me je posilil smeh.

Bukovec pa ji izbruhnil v homerski grohot, na kakršnega imajo pravico sicer samo profesorji klasične gimnazije. Bila sva že v veži in s pestmi je šel nadme. Izvil sem se mraz. »Vrnil sem ti za orientacijo.« Pomeketal sem mu v slovo in poleg mene je zameketal še nek, daleko mlajši glas, Nato sva s sinkom lahkih korakov krenila proti domu.

Domače vesti

* **Ekskurzija jugoslovenskega društva za ceste v Nemčijo.** Na povabilo nemške cestne uprave se je podalo 30 članov našega društva za ceste na študijsko potovanje v Nemčijo. Komisija si bo ogledala glavna nemška cestna dela in študirala razne sisteme za gradnjo modernih cest ter ureditev cestnega prometa. Zaradi tega je v delegacijo znaten del udeležencev določilo ministrstvo za zgradbe. Kot oficijelni zastopnik naše državne cestne uprave se bo udeležil tega strokovnega potovanja pomočnik ministra za zgradbe g. Stanislav Josipović. Ljubljansko društvo za ceste je delegiralo kot svoje zastopnike gg. višjega tehničnega svetnika inženjerja Porento, Pirca, inž. Milka Pirkmajerja in inž. F. Slajmerja, predsednika mariborske sekcije Jugoslovenskega društva za ceste, ter šefa terenske sekcije inž. Gržina. Za voditelja te velike strokovne ekskurzije je bil zaradi zadržanosti predsednika Jugoslovenskega društva za ceste g. Svetislava Milosavljevića določil predsednik ljubljanske sekcije g. dr. Vinko Vrhunec.

Jesen prodira mi prinašamo

FINE KVALITETE ZA IZBRAN OKUS:
ZA PLAŠČE: VELOUR DIAGONAL
v vseh modnih barvah m DIN 180.—
ZA SUKNJE: SHETLAND
m DIN 200.— DO 250.—
CROMBY m DIN 330.—
MANUFAKTURA

F.KS. SOUVAN

MESTNI TRG 24.

* **Kongres gozdarjev.** V Vinkovcih bo 2. oktobra 62. redna letna glavna skupščina Jugoslovenskega gozdarskega združenja. Kongres bo trajal dva dni, potem pa bo ogled nekaterih vzornih gozdnih nasadov in gospodarskih ustanov. Kongresni odbor se je obrnil na prometno ministrstvo s prošnjo za znižano vozno, prosil pa je tudi, da bi dobili udeleženci kongresa, ki so državni uradniki, dopust od 30. t. m. do 8. oktobra.

Stenografijo in strojepisje poučuje v posebnem tečaju Ivanka prof. Robidova na trgovskem učilišču in stenografskem inštitutu Robida — Ljubljana, Trnovska ul. 15.
Opozarjamo abituriente-tke!
Prijavite se takoj!

* **Poslednja pot ponesrečenega orožnika.** »Jutro« je poročalo o nesreči zagorskega orožnika g. Franca Temnikarja, ki ga je pregaliti nočni vlak v Mošeniku med zagorsko in savsko postajo. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je po operaciji izdihnil. V soboto so ga pokopali na celjskem pokopališču ob častni udeležbi celjskih orožnikov. Grob 35 letnega kaplarja so oktilili tovariši s cvetjem, v imenu orožnikov iz litjskega sreza mu je prinesla deputacija pod vodstvom g. Baumkirchnerja krasen venec s spominskim trakom. Vrlemu orožniku, ki je preminul v službi, bodi ohranjen časten spomin. Uradna komisija bo skušala ugotoviti, kako je prišlo do nesreče.

* **Pri ljudeh nagnjenih k maščobi,** se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenčica kot zanesljivo in prijetno učinkovito sredstvo za izboljšanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebne diete. »Franz-Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

* **Novi grobovi.** V Polju je umrla v 71. letni starosti 83 let gospa Marija Majer, nova. Pokojnica je vzorno vzgojila dva sinova in tri hčerke ter jim z vso skrbno pomagala utreti si pot v življenje. Blago mater bodo danes ob 7. polnoči v večnem počitku. — V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Josip Prijatelj, žel. pisarnik v pokoj. Zadnjo pot bo nastopil jutri ob 14. — Po dolgi, hudi bolezni je umrla v starosti 68 let g. Ana Zdegeva, rojena Frančič, ki je bila skrbna žena in dobra gospodinja. Rodila je osem otrok, med katerimi je tudi g. prof. dr. Franjo Zdege. Kakor mnoge druge kmečke matere je morala mnogo prestati med vojno, ki je od nje zahtevala veliko žrtve. Pogreb blage pokojnice bo jutri, v četrtek ob 8. zjutraj. — V Litiji je umrl 24-letni Marjan Strniša. Bil je uslužben kot predničar, izkazal pa se je tudi kot vzorno pošten in sportnik. Žal je pred 3 leti pri sportu nalezl prehlad in bolezni, ki ga je zdaj spravila v prerani grob. 30 venec je pokrilo krsto in velika množica je spremljala Marijano do preranega groba, kjer so se od nje poslovili s spominsko besedo in žalostinkami. — V Tepah pri Poljsniku je Kadumčeva družina prešla poročilo, da je v Nišu v vojaški bolnišnici umrl 22-letni prvorojenec France Kadumčev. Novica o smrti vzornega mladeniča je zbudila globoko žalost v vsem okraju. Mladenica so pokopali v Nišu. Od domačih zaradi prepičlega časa nihče ni mogel na pogreb. — Pokojnim blag spomin, zaljubljeni naši iskreno sožalje!

Vsak dan do vključno dne 9. oktobra sprejemajo vse biljetarne Putnika prijave za potni vlak v Trst, ki vozi dne 16. oktobra t. l.

* **Smrt zaslužnega nacionalnega borca v Vojvodini.** V Subotici je umrl 54-letni trgovec Dušan Terzić, ki se je od svoje mladosti požrtvovalno udeleževal v nacionalnem pokretu. Ko je leta 1918. izbruhnila revolucija na Madžarskem, se je Terzić takoj zavezal za osvoboditev Vojvodine. Bil je član narodnega sveta, ki je proglasil odcepitev Vojvodine od Madžarske in priključitev k Jugoslaviji. Sotrudniki in prijatelji pokojnega narodnega borca iz pravnih dni se baš zdaj vneto pripravljajo na slovesno proslavo 20letnice osvoboditve Vojvodine.

* **Originalna proslava 50-letnice mature.** Maturanti zagrebške gornjeograjske gimnazije iz leta 1888. so slavili te dni 50-letnico mature. Takrat je maturiralo na tej gimnaziji 37 dijakov in danes jih živi še 15. Proslave 50-letnice mature se jih je udeležilo 11, štirje pa so se opravičili. Proslave so se udeležili tudi trije bivši profesorji teh maturantov. Tovariški sestanek je bil v »Gradskem podrumu« in na program proslave so dali slavljenci tudi novo »pismo mature«. Ta matura je obsegala dvojno vprašanje: Katerega predmeta si se najbolj bal pri maturi? — Kaj si storil, ko si do bil maturitetno izpričevalo? Slavljenci so se z vso vneto lotili te pismene mature in imeli potem veliko veselje z odgovori. Pred slovesom so sklenili, da se bodo sestali, če jim bo sreča mila, tudi ob 55letnici mature.

* **Stoletniki pri nas in v Rumuniji.** Statistika dokazuje, da doseže v balkanskih državah mnogo ljudi izredno visoko starost. Zdjaj je izdal državni statistični inštitut v Bukarešti svoje letno poročilo, v katerem je razdeljeno prebivalstvo Rumunije tudi po starosti. Po zadnji statistiki ima Rumunija 19.535.398 prebivalcev, a jih živi od tega skupnega števila samo 3 mil. 690.220 v mestih, vsi ostali pa na deželi. V starosti od 79 do 89 let je navedenih 61.212 prebivalcev. V starosti od 89 do 99 let jih je 8.035, nad 100 let starih ljudi pa so našli 1.074. Zdjaj pa primerjajmo naš popis prebivalstva od leta 1931. Tudi tu imamo razdelitev prebivalcev po starosti. Od 80 do 84 let starih oseb je 65.316, od 90 do 94 let starih 10.077, od 99 let starih 2.972, od 100 do 104 let starih 1720, do 109 let starih 267, do 114 let starih 142, do 119 let starih 40, nad 120 let starih pa 62. Če upoštevamo, da ima Rumunija blizu 20 milijonov prebivalcev, Jugoslavija pa jih ni imela po zadnjem popisu niti 15 milijonov, potem vidimo, da je pri nas skoraj trikrat toliko stoletnikov, kakor jih je v Rumuniji.

* **Lep primer prosvetne vneze nudi mala vas Vitunja v ogulinskem srezu.** Dolga leta so vaščani prosili za ustanovitev samostojne osnovne šole, naposled pa so si šolo sami zgradili s prostovoljno tiako in prispevanjem gradbenega materiala. Vas, ki si je sama zgradila šolo, šteje samo 80 domačij.

* **Osemsto pravi zaradi uradniške kolonije v Beogradu.** Lepa je zadržana kolonija na Boždovu v Beogradu. Hiše so moderne, vsaka ima lep vrtiček, a nade, ki so jih zadržurjali — državni in samoupravni uradniki in uslužbenici gojili, se niso uresničile. Ko so pred leti začeli kopati stavbišča, ni nihče niti sanjal, da bo lepa kolonija še pred svojo dovršitvijo padla v vrtnice najrazličnejših sporov. Zaradi te kolonije je pred beograjskimi sodišči 800 tožb: za drugarji tožijo zadrugo, zadruga drugarje, občina zadrugo, zadruga podjetnike, podjetniki zadrugo in tako gre naprej do velikih skladov tožb, odgovorov in prizivov. Preden bo vse to rešeno bo postala kolonija že stara. Množica tožiteljev, tožencev, zagovornikov, pri čem vsakakov, ki bo nastopala pri teh pravih, ne bi imela prostora v vsej koloniji.

* **Prijavite se za izlet s posebnim vlakom v Trst,** ki se vrši dne 16. oktobra, pravčasno pri vseh biljetarnah Putnika.

* **Za 70.000 din je kupil otok.** Naša jadransko obalo obiskujejo prav radi angleški letovičarji, katerim s. je posebno prijel Hvar. Majhen otok Markovac, ki pripada zapadni skupini otokov, je postal zdaj last bogatega angleškega podjetnika iz Londona, ki že nekaj let prihaja v Hvar na počitnice. Otokič je bil skupna last kmetov, ki so izkoriščali lep gozdič, na travnikih otoka pa so imeli skupno pašo. Londonski podjetnik se je kar zaljubil v idilični otok in ni miroval, dokler se ni pogodil z vsemi njegovimi lastniki. Za otok jim je izplačal 70.000 din. Zdjaj gradi v lepem borovnem gozdiču na otoku svojo vilo. Poleg vile si bo uredil tudi malo letališče, napravil pa si je tudi še pristanišče za svojo jahto. To je prvi primer, da je pri nas kdo kupil vse otok.

* **Jarec grehove v Bukoviku.** Po vaseh je močno razširjeno praznovanje, so pa kraji, ki imajo v tem pogledu nekaj prav posebnega. Vas Bukovik pri Arandjelovcu s. lahko ponaša z veliko redkostjo, ker ima jarca, ki prevzema na sebe razne slab razvade prebivalstva. Stara vraža zatrjuje, da se človek kakor razvade ali pregrehe gotovo reši, če jo prenese na kako žival. Če najde žival, ki bo n. pr. namestu tebe pila, postaneš najhujši človek. Tako so skesani pijanci Bukovika našli med vaško čredo jarca, ki je sčasoma prevzel njihovo razvado. Jarec, ki mu pravijo Djoka, varuje vas pred pijanstvom, ker je postal sam velik pijanec. Samo to je neprijetno, da je postal izbiren. Zdjaj pije samo še dobro žganje in pivo in ne mara več kakega kislega vina. Jarca so naučili tudi kaditi, a je tudi pri kajenju izbiren.

* **»Zvonček«, mladinski list,** vrši važno narodno-obrambno poslanstvo. Kdor naroči »Zvonček« svoji deci, pomaga s tem tudi otrokom za mejami. Starši, vzgojitelji, rodoljubi, naročite »Zvonček« v upravi, Ljubljana, Krakovski nasip 22, ali v Učiteljski tiskarni!

* **Posetnike planin Juljskih Alp in Kamniških planin ter Karavank,** ki meje na tujo državo, opozarja Slovensko planinsko društvo, da zahtevajo obvezni organi od vsakega turista izkaznico v Zvezi včlanjenega planinskega društva na pr. SPD, TK Skale itd. V interesu turistov je tedaj, da si pravčasno preskrbitjo izkaznico. Naprosijo se hotelirji in gostilničarji na Gorenjskem, da na to opozorijo turiste da ne pride do neprijetnih dogodkov v planinah.

* **Zveza za tujski promet, Ljubljana,** priredi v času od 24. t. m. do 3. oktobra 10dnevni izlet na Poljsko. Informacije, prospekti in prijave v vseh biljetarnah »Putnika«.

* **Še eno potovanje v Pariz in London.** Da bi omogočil tudi onim, ki se niso mogli ta mesec udeležiti potovanja v Pariz in London, organizira »Putnik« za 24. t. m. do 3. oktobra še eno tako potovanje z najnižjimi stroški. To 12dnevno potovanje bo nudilo udeležencem izredno ugodno priliko spoznati Pariz in London v času, ko je tam najbolj živo. Pri tem je predvideno tudi enodnevno bivanje v Benetkah in poldnevno v Milanu. Cene vsega aranžmaja za udeležence iz Beograda znašajo 3.490, iz Zagreba 3.340, iz Ljubljane pa 3.265 din. Prijave udeležbe bodo sprejemale biljetarne »Putnika« najdalje do 10. m. in dajale bodo vsa obvestila in prospekte brezplačno.

* **Italijansko in italijansko korespondenco** se lahko učite v posebnem tečaju na Trgovskem učilišču in stenografskem inštitutu Robida, Ljubljana, Trnovska 15.

Za nakup šolskih in tehničnih potrebščin

se priporoča trdka

M. TIČAR

d. z. o. z.

Šelenburgova ulica 1
in Sv. Petra c. 26.

Iz Ljubljane

u— **Strojni inštitut naše tehnike** bo do bil svojo stavbo. Univerza je že pred meseci izposlovala v Beogradu kredit v znesku pet milijonov dinarjev za zidavo novega poslopja za strojni inštitut naše tehnike, ki mu načeljuje univ. prof. inž. Lobe. Kakor znano, so zlasti posamezni oddelki naše tehnike izredno na tesnem, saj bi poslopje tehniške fakultete, ki je bilo po prevratu sezidano na pobudo in v glavnem tudi s sredstvi zasebnih podpornikov, zadoščalo komaj za pisarniški aparat, nikakor pa ne ustreza potrebam za namestitev številnih laboratorijev, risalnic, predavalnic, kabinetov itd., kakršne zahteva sodobno urejen znanstveni zavod. Z dograditvijo rudarskega inštituta pred leti je bil storjen velik korak v reševanju naše tehnike iz krize, novi strojni inštitut, ki naj bi stal prav tako ob Aškerčevi cesti, pa ne bo nič manj pomembna pridobitev. Gradbo zadržujejo samo še neki majhni nesporazumi, ki se tičejo odkupa zemljišča, a v interesu univerze in razvoja Ljubljane se bodo dala nesoglasja najbrž v kratkem odstraniti.

Zahtevajte sporede in informacije za posebni vlak v Trst, ki se vrši dne 16. oktobra, v vseh biljetarnah Putnika.

u— **Jutri bo ukinjen tramvajski promet na dolenski progi.** Splošna malošteziška družba obvešča javnost, da bo jutri s 15. septembrom, ukinila tramvajski promet na dolenski progi, ker bo ta dan prišla demontirati tračnice na Dolenski cesti.

Svinjsko mast

čisto, topljeno, znamke PREDOVIČ d. d., ima stalno v zalogi in prodaja v originalnih zabojih od 25 kg dalje Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska cesta 73, telefon 21-30. Zahtevajte ponudbe!

u— **Sleparski ženin Milke Kovačeve aretiran.** Včeraj smo poročali o tragični zgodbi brezposelne služkinje Milke Kovačeve, ki se je v soboto ponoči v viški opelki zasturila, razočarana nad dejstvom, da je fant, ki ji je ponujal ljubezen in zakon kot ravnatelj opekarne, naveden slepar. Takoj po njeni smrti se je policija pozanimala za pustolovskega ženina ter ga razkrla v 24-letnem opekarskem delavcu Vilku Dularju, ki je po rodu iz okolice Slovenje Gradca, a že nekaj časa biva v Ljubljani. Dular se je z Milko lani seznanil v neki gostilni na Brdu nad Vičem, ko je služila pri ravnatelju tamošnje opekarne. Na policiji je odločno zanikal, da bi se bil dekletu predstavljal kot ravnatelj, temveč ji je po pravici povedal, da je naveden opekarski delavec. Res pa se je pobahal, da bo gotovo napravil še lepo kariero in bo nekoč ravnatelj postal. Priznal je tudi, da je Milki obljubil zakon, in vsa reč je počasi tako daleč dozorela, da sta se za binkoštno praznike dala v Zalcu, kjer se je Milka tedaj mudila, tudi oklicati. Tik pred zadnjim oklicem pa je nesrečna nevesta prešla brzojavko, da se je Vilko smrtno ponesrečil. Nekaj dni nato je Milkin brat prišel v Ljubljano in našel Dularja živega in zdravega. V Zalcu je brzojavil sam, ker z ženitvijo ni imel resnega namena in mu je bilo vse skupaj samo lahkotna šala, kakor se je šalil še s posmeh drugih deklet. Pri tisti priliki je propil, naj Milka vse skupaj pozabi, a zanjo in za njene starše je bila to vendar precej težka reč, ker so razen sramote trpeli še znatno škodo s pripravami za poroko. Fant se bo moral za svojo potegavščino zagovarjati pred sodiščem.

u— **Na drž. konservatoriju** se bodo poučevali v novem šolskem letu kakor doslej tudi vsi orkestralni instrumenti: čelo, kontrabas, flauta, obava, klarinet, fagot, rog, trobenta in pozavna. Ravnateljstvo opozarja mladeniče, da se vpišejo za pouk na teh instrumentih, ki traja redno 6 let. Po dovršenem konservatoriju dobijo absolventi razmeroma kaj lahko dobre namestitve. Prav tako vabi ravnateljstvo gojence za orgle. Potrebno je znanje klavirja za ta predmet. Studij traja 4 leta. Podrobnosti v pisarni drž. konservatorija v Vegovi ulici.

u— **Pevska društva opozarjamo** za praznik Vseh svetih na nove nagrobnice skladišča Zorka Prelova: Vse na svetu mine, Gozdič je zelen, in Zvonjenje. Dobe in naročajo se v Matični in Jugoslovenski knjigarni v Ljubljani.

u— **Sumljiv begunec iz Grčije.** V ponedeljek so orožniki blizu nemške meje na Gorenjskem aretirali 28-letnega grškega državljanca Nikolaža Lombropulosa iz Muzakiona, ki trdi, da je bivši grški oficir, pa da je zapustil domovino kot političen begunec. Pri zaslišanju je pripovedoval, da je služil kot podporočnik v grški vojski pri graničarskem polku v Lermi, pa je pred dvema letoma zaradi političnih razmer pribežal v Jugoslavijo. Delj časa se je zadržal v Trzinu, od koder je nekajkrat priredil izlete do nemške in italijanske meje, a se je zmerom spet vrnil. Nekaj krat je šel tudi čez mejo in nedavno se je mudil na Madžarskem. Kakor je pripovedoval, je tam navezal ožje poznanstvo z neko Rozo Horvato, ki mu je podarila 30 pengov, da si je kupil kolo, katero so ob aretaciji našli pri njem. Policija ga je pridržala v zaporu, da zaprosi grške oblasti podrobnejših podatkov o njem.

u— **Lepoti mesta ne delajte sile!** Naproseni smo in objavljamo: Ljubljana se v zadnjih letih — v dobrih meri po zaslugi mojstra Plečnika, a tudi po zaslugi mlajše generacije naših arhitektov, ki so projektirali lepo vrsto krasnih modernih palač — živahno razvija in postaja lepša iz dneva v dan. Po manjših krajih so ponekod v navadi društva, ki skrbje za olepšavo trgov in vasi ter iz ostrim kritizmom preganjajo vsak nedostatek, ki bi žalil čut za lepoto in okus. Ljubljana je sicer veliko, največje mesto Slovencev, pa bi najbrž ne bilo odveč, če bi tudi njej podobno društvo gorečih preganjalcev vsega nelepšega prišlo na pomoč. Nedavno so se n. pr. mudili v Ljubljani neki izozemci, ki so se z nezadržanim priznanjem izražali v zanimivostih mesta in o lepoti njegove lege in okolice. Iz vsega srca so bili navdušeni za Tivoli. A ko so se vracali iz parka, se prav tako niso mogli nadejati anahronizmu, ki mu ga je usoda postala prav ob vohod. Tam, kjer med pravoslavno cerkvijo, Trubarjevimi spomenikom in bodočo zgradbo Moderne galerije rase gaj Plečnikovih topolov, so dobri mestni občeti pred davnimi leti dopustili, da se zgradi dvojne skromnih hiše: paviljon za trafiklo, nasproti njemu pa še zavetišče nekaterih vsakdanjih človeških potreb. Ti dve hišici in pa železniška črtnjaka, ki se arhitektonsko prav sklada z njima, nikakor ne spadajo v okolje, ki po Plečnikovih načrtih in po skrbni ravnatelja Lapa stalno rase v svoji monumentalni lepoti. Tujsko-prometnemu odboru v mestnem svetu polagamo na srce, naj to neokusnost čim prej odpravi.

u— **Odbor Kola jugoslovenskih sester družnice St. Peter-Moste** vjudno vabi vse svoje članice, kakor tudi sosednjih družnic, na proslavo 20letnice Jugoslavije, ki bo 18. t. m. na sokolskem telovadšču ob prozi dolenske železnice v Vodmatu. Enako vabi ostale naše narodne organizacije in društva na obilen ples. Začetek proslave bo ob 15. Narodne noše se zberejo pred Mestnim domom ob 14. ter krenejo peš in na vozovih skozi mesto, z godbo Polje, na prireditveni prostor.

u— **Sola Glasbene Matice** sprejema še vedno gojence za vse glasbene predmete. Vpis je mogoč dnevno v običajnih uradnih urah v pisarni G. Matice. Redni pouk se je pričel že 7. t. m.

u— **Izobraževalni in učni tečaj Trgovskega društva »Merkur«** v Ljubljani. Trgovsko društvo »Merkur« priredi počeniš z oktobrom večerne izobraževalne tečaje ob delavnikih v času od 19. do 21. ure. Tečaj bodo za slovensko stenografijo ter začetni in nadaljevalni tečaj za laščino in nemščino. Prijave v društveni pisarni, Trgovski dom pritličje, od 8. do 14. Opozarjamo na koristnost teh tečajev, ki so poceni vsem zainteresiranim na razpolago.

u— **Zadnji dan umetnostne razstave Draga in Nandeta Vidmarja.** Vse ljubitelje oblikovne umetnosti opozarjamo, da je umetnostna razstava bratov Vidmarjev v Jakopičevem paviljonu odprta samo še danes od 9. do 18. ure. Razstavljena dela so vzbudila toliko priznanja, da je vsakakor upoštevati to zadnjo priliko za ogled umetnin obeh slikarjev. Posbno pa opozarjamo na to razstavo dijakov, za katere je izjemno nizka vstopnina.

u— **Kino za vsakogar** hoče postati Kino Moste. Zato je uvedel cenene ljudske predstave, ki bodo dostopne tudi siromašnim slojem. Ves svet z napetostjo pričakuje odločitev, ki se pripravljajo v središčih sveta. Naloga kinematografa je, da razen umetniškega filma prikazuje občinstvu tudi važne dogodke iz življenja narodov in držav. Trikrat na teden, vsak torek, sredo in četrtek ob 20. bodo poleg običajnega filma na sporedu kina Moste tudi trije žurnali najznamenitejših filmskih družb Metro, Paramount in Fox. Kljub velikim stroškom bo vstopnina najnižja kar jih poznamo v Ljubljani in sicer samo 3 in 4 din. Ob petkih, sobotah in nedeljah bosta pa v kinu Moste na sporedu tudi po dva filma najboljše kvalitete kakor doslej.

u— **Redno vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 (prostor Dopsne trgovske šole)** se vrši dnevno. Pričetek rednega pouka bo dne 15. t. m.

u— **Gospodine** imajo gotovo kaj oblek, obutve, perila, posteljnine in drugih potrebščin, ki jih morejo pogrešati. Mestni socialni urad zbira take predmete vsako sredo na trgu pred Vodnikovim spomenikom, ter jih po potrebi pozneje daje ubogim. Tudi jutri dopoldne bo na vrsto to zbiranje, ako bo suho vreme. Prinesite mnogo blaga! Potreba je velika.

u— **V izloži Kleinov trgovine v Wolfovi ulici** je razstavljena slika skladatelja Zorka Prelova, umetniško delo njegovega rojaka in sošolca prof. Adolfa Lapajeta.

Iz Celja

u— **Celjski mestni svet** bo imel v petek 16. t. m. ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

u— **Sokolsko društvo Sv. Jodert nad Laškimi** bo priredilo v nedeljo 18. t. m. (v primeru dežja v nedeljo 25. t. m.) ob 16. svoj redni letni javni nastop. Društvo stoji tik pred gradnjo Sokolskega doma, čigar temelji je že postavljeni. Kakor vedno in povsod, so tudi naši nepopoljšljivi nasprotniki neumorno na delu, da bi zatrli svojega borbenega nasprotnika. Pridobili so sicer pametne in trezne kmete, da so oddali svoje kamlolome našemu nasprotniku v našem. S tem so hoteli preprečiti gradnjo Sokolskega doma v centru fare. Bratje, sestre in prijatelji sokolstva, pridite in podprite nas moralno in gnetno!

u— **Na Dunajski velesejem** z modernim avtomarom »Putnik« Maribor: od 17. do 19. t. m. voznika le 200 din. Pohitite s prijavami! Informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Celje, Ptaj.

Vsi 16. X. za din 78.— s PUTNIK-om v Trst!

u— **Prometna nesreča.** V soboto okrog 16. je neki motokiklist na cesti pri Kračunovi gostilni v Zrečah pri Konjicah povozil 10 letno posestnikovo hčerko Alojzijo Skazovo iz Gornjih Zreč in ji zlomil levo nogo. Motokiklist se ni zmenil za svojo žrtev, marveč jo je urno popihal na motornem kolesu. Deklico so prepeljali v celjsko bolnišnico.

u— **Usodna eksplozija.** V neki hiši v Pečovniku pri Celju se je v ponedeljek hudo ponesrečila 32-letna umetniška slikarica Teodora Schreiberjeva iz Celja. Po nesreči je eksplodirala petrolejska svetilka. Petrolejš je v vnel, briznil in Schneiderjevo in jo opelkel po vsem telesu. Ponesrečenko so oddali v celjsko bolnišnico.

KINO UNION. Danes »DEMON ZRAKA« (Internacionalna špijonaža).

u— **Nesreča v rudniku.** V premošnjiku v Zabukovju pri Grizah se je v ponedeljek okrog 3. zjutraj ponesrečil 49-letni rudar Martin Veler iz Vrbi pri Zalcu. Pri delu se je zvrnil nani s premošnjem napolnjen jamiški voziček in mu zlomil desno nogo pod kolonom. Veler se zdravi v celjski bolnišnici.

u— **Licenciranje bikov** za območje mesta Celja bo v četrtek 13. oktobra ob 8. zjutraj na sejmišju v Celju. Licenciranju je treba priznati vse nad 15 mesece stare bike, ne glede na to ali je bik določen za plemo ali ne. Priženejo naj se tudi mlajši bikci zaradi določitve event. bodoče sposobnosti za plemo. Spuščanje nelicenciranih bikov tudi na lastne krave je prepovedano. Onemu, ki se ne bi odzval razglasu, bo licencirala bika na domu posebna komisija na njegove stroške. Za prav dobre bike, ki so bili tudi pri lanskem licenciranju odlično ocenjeni, bo občina iz razpoložljivih sredstev prispevala vzdrževalno nagrado. Lastniki rodovniških in subvencioniranih bikov naj prinesejo s seboj rodovniške podatke.

Iz Maribora

u— **Pogreb vrliga moža.** Hudo je pretresla vse mariborske narodne in železničarske kroge vest o smrti bivšega načelnika koroškega kolodvora in vrliga narodnjaka g. Gabrijele Pirkmajerja. Pokojnikovi stanovski tovariši ter mnogi prijatelji in znanci so ga polnoštevilno spremljali na njegovi zadnji poti. V prisrčnih besedah, s katerimi je poveljeval kreposti in vrlinam zaslužnega pokojnika, se je ob grobu poslovil inspektor g. Rozman. »Dravaš« so odšli žalostinko, vojaška godba je pa zaigrala rezervnemu kapetanu v poslednje slovo. Vrlemu možu časten in trajen spomin!

u— **Oseba vest.** Višji policijski komisar g. Stanko Kos je premeščen v Ljubljano.

u— **Akcija za priključitev Košakov Mariboru.** V Koških je v teku akcija za pobiranje podpisov za priključitev Mariboru. Akcija ima lep uspeh, saj so zbrali že mnogo podpisov. Vzrok temu je, ker so občani nezadovoljni z vodstvom občinske uprave.

u— **V St. II!** V nedeljo 18. t. m. bo v St. IIju sokolski telovadni nastop. Sokolski in nacionalni Maribor se bo v velikem številu udeležil te obsejne proslave.

u— **Fahlerjevo posveto** — okrevališče? Čuje se, da nameravajo znano Fahlerjevo posveto v Račah, ki je, kakor znano, ob priliki prisilne dražbe prešlo v delno last Pokojniškega zavoda v Ljubljani, urediti kot okrevališče za zasebne nameščenice. V krogih mariborskega zasebnega nameščenja, ki je včlanjeno v Trgovskem bolniškem in podpornem društvu, pa odklanjajo ta načrt, ker je kraj za to neprimeren in ker niso podnebne prilike v skladu z namenom, ki naj bi ga imelo takšno okrevališče.

u— **Lep uspeh tezenskih strelcev.** Ob priliki nedeljske okrožne strelske tekme so priredili vrli tezenski strelci svojo tekmo, da proslavijo svoj petletni jubilej. Tekme se je udeležilo 28 strelcev, ki so tekmovali v treh kategorijah, na razdaljo 200 m v prostem stavu. Stari člani: Sinič Ivan 75 krogov, Alojzij Bajec 65, Franjo Luknar 61, Bogomir Soster 61, Josip Vestigaj 55, Rudolf Ribič 53. Slejdi: Franček Seruga, Franjo Babič, Vinko Jurij in Karel Weis. Dame: Prva Henrika Sinič, druga Marija Luknar, tretja Miljana Luknar, četrta Marija Vivod. Prvak Ivan Sinič je prejel krasen pokal, Alojzij Bajec zlato kolajno, Franjo Luknar srebrno družinsko kolajno. Henrika Siniča je prejela zlato kolajno, Marija Luknar srebrno družinsko kolajno. V spomin ob petletnici tezenske strelske družine so darovali zaslužnemu predsedniku F. Luknarju krasen pokal za nesebično delovanje.

u— **Iz gledališke pisarne.** Lanskim abonentom se na mnogostransko željo podaljša rok za obnovev dosedanjih sedežev najkasneje do sobote 17. t. m. Gledališki abonma pomeni velik popust v razmerju z večernimi cenami. Zaradi tega se čim prej abonirajte pri gledališki blagajni. Abonma se plačuje v 8 zaporednih mesečnih obrokih, ki so tako nizki, da se vsakdo lahko abonira tudi na boljše sedeže. Abonma na lože je priporočljiv ne samo za rodbine, ampak tudi za skupine znancev in prijateljev gledališča, tako da ostanajo tudi za letos znižane cene. Ložni sedeži imajo sedaj vsi naslonjala in je s tem odpravljena stara nevednost.

u— **Rešen.** 17letni posestnik sin Konrad Golob iz Sv. Antona v Slovenskih goricah je bil zaposlen pri kopanju zemlje na banovinskem zemljišču v Brengovi. Nenadoma so zgrmele nanj zemeljske plasti in ga pokopale pod seboj. Njegovi tovariši so takoj pričeli z odkopavanjem in so ga rešili, vendar so ga zaradi strde desne noge, poškodb na glavi in notranjih poškodb morali prepeljati v bolnišnico.

Gospodarstvo

Nalaganje rezerv Pokojninskega zavoda za nameščenice

Stanovsko glasilo zasebnih nameščenic »Organizator« objavila v svoji najnovejši številki zanimiv članek o nalaganju rezerv Pokojninskega zavoda za nameščenice v zvezi z uredbo o nalaganju rezerv v državne vrednostne papirje. Po tej uredbi je Pokojninski zavod dolžan naložiti v notranja državna in od države zajamčena dolgoročna posojila najmanj 60% razpoložljive, gotovine, glavničnega kritja in premijskih rezerv, odnosno 50% razpoložljive gotovine, varnostnih rezerv in drugih skladov. Z novo uredbo je prenehalo veljati dosedanja obveznost glede naložanja v državna in banovinska posojila (doslej je bil Pokojninski zavod dolžan nalagati najmanj 20% v državne papirje in 15% v banovinske obliacije).

Nadalje poroča »Organizator« tudi o reji upravnega odbora Pokojninskega zavoda, na kateri je upravni odbor razpravljajal o novi uredbi. Iznesen je bil referat, ki navaja korake uprave Pokojninskega zavoda, da bi se odstotek, ki ga je treba prisilno nalagati v državne papirje, ne povzela na 60, temveč le na 50%, kajti previsoko nalaganje razpoložljivih rezerv v državne papirje, ki se razmeroma nizko obrestujejo, ne bi bilo v interesu zavodnega gospodarstva. Če mora zavod večji del svojega premoženja nalagati v državne papirje, potem ne more več nalagati denarja v hipotekarna posojila, ki donosajo še vedno 8 do 9% obresti. Med različnimi vrstami naložb mora obstojati tudi zdravno razmerje. Vsako zavarovanje mora zaradi sigurnosti primeren del premoženja nalagati tudi v nepremičninah in na druge načine. S pretiranim nalaganjem v državne papirje bi nastal le nekaj nov centralni fond brez jamstva, da se bodo nova sredstva porabila sorazmerno po posameznih pokrajinah. Poročilo pravi nadalje, da bi pretirano nalaganje denarja v državne denarne papirje ravno sedaj, ko se je pričelo izvajati delavsko starostno zavarovanje in se je razširilo nameščenstvo pokojninskega zavarovanja, utegnilo škodovati popularizaciji ideje socialnega zavarovanja, češ da je bilo uvedeno le zato, da se na ta način dobi neke vrste nov do-

hodek. O premoženju zavoda morajo vsaj glede večjega dela odločati samoupravni organi, da se zavedajo, da je usoda zavoda njihova usoda in da nalagajo premoženje čim bolj varno, rentabilno in likvidno in da vidijo, kako dobivajo iz njihovih vplačil zaslužen delavci, nameščenici, trgovina, industrija, promet itd.

Zastopnik Zveze društev privatnih nameščenic je na seji ugotovil, da je bil z uredbo o prisilnem nalaganju imovine znatno omejen delokrog samouprave, kar pomeni, da praktično izgubi finančno samoupravo iz rok. Ko smo propagirali misel o razširjenju pokojninskega zavarovanja na smiseln vodnjak, da odločilo vztrajamo na tem, da se ustanovi več pokojninskih zavodov, več samostojnih nosilcev zavarovanja in sicer v veliki meri tudi za to, da bodo v posameznih krajih samouprave samostojno upravljale rezerve pokojninskega zavarovanja. Z uredbo o prisilnem nalaganju zavodov imovine pa bo ukinjen znaten del avtonomije in bo izvedena centralizacija po drugi poti.

Končno poroča »Organizator«, da je bilo na seji upravnega odbora sproženo tudi vprašanje, kako se danes sploh obrestujejo premijske rezerve. Direktor zavoda je odgovoril, da se zavodova imovina še sedaj premalo obrestuje. Če bi se od zavodovih nepremičnin odpisovalo le po 1% na leto, bi se imovina, ki znaša 139 milijonov obrestovala po 6,3%. Vsa imovina bi se morala obrestovati vsaj po 6%, sedaj pa se obrestuje le po 5,3%. Če se bo imovina nadalje tako slabo obrestovala, bi morali ali zvišati premije ali pa znižati rente.

Zastopnik zveze je v tem vprašanju izjavil, da ne more biti govora o tem, da bi se znižale rente ali zvišali prispevki. Če sedaj znaša povprečna renta kakor nekaj nad 1000 din, kar ne zadostuje niti za najskromnejše življenje rentnika. Če pa višje sile posegajo v gospodarstvo Pokojninskega zavoda in večajo njegove primanjkljaje, potem naj tudi s subvencijami podpro pokojninsko zavarovanje, da bo kos svojim zakonskim obvezam.

Banovinske doklade

V zvezi s predlogom zagrebske trgovinsko-industrijske zbornice za spremembo določb o dajanju dotacij banovinom iz banovinskega fonda prometnega davka smo med drugim že omenili, da povzroča krivdne razdelitve ključne velike razlike pri banovinskih dokladah drugih davščin, ki so zlasti velike v onih banovinah, ki imajo najmanjše dotacije. Kakšne so banovinske doklade v posameznih banovinah za leto 1938-39 nam kaže naslednja zanimiva primerjava:

d o k l a d a	banov. cestna šolska skupaj	
vrhaska ban.	20%	20%
dunavska	20%	15% 35%
drinska	25%	15% 40%
moravska	25%	25% 50%
zetska	25%	25% 50%
primorska	20%	5% 30% 55%
savska	25%	10% 20% 55%
dravska	50%	5% 35% 90%

Obremenitev je največja v dravski banovini, ki dobiva najmanj dotacij in subvencij iz skupnih banovinskih sredstev. Skupna vsota vseh banovinskih doklad je v dravski banovini neprimeroma večja nego v vseh ostalih banovinah.

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke od 8. septembra zaznamuje v prvi četrtini septembra povečanje zlatnega zaklada za 0,9 na 1845,3 milijona din (lani 1692,2), devize izdevske podlage pa so narasle za 3,5 na 394,4 milijona din (lani 733,1). Menična in lombardna posojila so v prvi četrtini septembra znova narasla za 25,2 na 1618,2 milijona din (lani 1589,6), tako da so sedaj po dolgi vrsti mesecev prvokrat večja nego lani.

Obtok bankovcev, ki je že v zadnji četrtini avgusta narasel za 188 milijonov, se je v prvi četrtini septembra nadalje dvignil na 35,8 milijona din in je dosegel novo izredno višino 6282,1 milijona din (lani 5860,3). Obveznosti na pokaz pa so se zmanjšale za 12,5 na 2202,6 milijona din (lani 2209,5); privatne žirovne naložbe so pri tem narasle za 25,8 na 1047,0 milijona din.

Vrednost zlatnega zaklada skupaj z oficioelno premijo je znašala 8. t. m. 8454,7 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,04% (prejšnji teden 28,01%).

Žrebanje Vojne škode

Na trinajstem žrebanju obveznic loterijske 2½ odstotne rente za Vojno škodo, ki je bilo 1. 5. in 8. t. m. v Beogradu so bili izžrebani naslednji dobitki (prva številka označuje serijo, druga pa številko obveznice):

dobitek za 200.000 din: 8130-588; dva dobitka po 100.000 din: 6472-164; 7666-803;

pet dobitkov po 50.000 din: 5278-161; 6374-806; 8279-390; 8142-565; 8446-757; petnaest dobitkov po 20.000 din: 5816-421; 5834-901; 6288-438; 7288-335; 7291-851; 7890-673; 7896-820; 7960-362; 8037-547; 8649-174; 8880-571; 9057-416; 9077-388; 9107-26; 9141-518.

dobitki po 5000 din: 5228-503; 5242-588; 5292-131; 5329-841; 5378-81; 5386-376; 5418-879; 5547-615; 5636-80; 5669-3; 5673-897; 5803-590; 5830-626; 5877-992; 6181-549; 6343-185; 6400-915; 6962-780; 7053-947; 7089-392; 7146-253; 7152-961; 7174-965; 7237-982; 7238-109; 7330-898; 7407-201; 7434-645; 7465-788; 7487-757; 7516-376; 7589-413; 7623-135; 7862-107; 7980-825; 7990-601; 8180-502; 8472-108; 8487-276; 8540-371; 8595-218; 8742-270; 8846-789; 8855-769; 8862-220; 8875-455; 8887-870; 8981-1; 9021-144; 9085-237.

dobitki po 3000 din: 5031-87; 5033-989; 5126-345; 5248-122; 5298-305; 5334-811; 5413-123; 5435-156; 5527-455; 5544-23; 5573-587; 5630-821; 5685-369; 5714-857; 5792-947; 5794-893; 5816-365; 5839-171; 5842-275; 5869-743;

novih in hrastovih gred in desk. Stab mornarice, kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo raznih gumijastih izdelkov in jekla, do 26. t. m. pa za dobavo verig.

HMEJLJ

Zalec, 13. septembra. Zadnje tri dni je bilo zanimanje za hmelj zelo živahno. Pri pravi trdnem položaju so cene ostale neizpremenjene 23-25, za rez izbrano blago pa 26 din za kg. Prodanih je nad 7000 met. stotov.

Borze

13. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali nespremenjeno po 238. V zagrebskem privatnem kliringu je bil vrhu tega promet v grških bonih po 31. Nemški klirinski čeki so danes nadalje popuščali in so se v Ljubljani nudili po 14,15, v Beogradu je bil promet po 14,10, v Zagrebu pa po 14,1050, odnosno za konec septembra po 14,0350 in za 15. oktober po 14,08.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je bila tendenca v državnih papirjih nadalje slaba. Vojna škoda je znova nekoliko popuščala na 472,50 denar (v Beogradu je bil promet po 473-475). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 90 (v Beogradu po 89-90) in v 7% Blairovem posojilu po 89.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2378,86-2393,46, Berlin 1766,02-1779,90, Bruselj 742,70-747,76, Curih 996,45-1003,52, London 211,85-213,91, New York 4281,01-4417,32, Pariz 118,66-120,10, Praga 151,93-153,04, Trst 231,19-234,28.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,9425, London 21,2950, New York 442,75, Bruselj 74,50, Milan 23,28, Amsterdam 238,70, Berlin 177,25, Stockholm 109,80, Oslo 107, København 95,0750, Praga 15,25, Varšava 83,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 472,50 denar, 4% agrarne 60 den., 6% severne agrarne 60-61,50, 6% begluške 91 bl., 6% dalm. agrarne 88-90, 7% stabiliz. 98,50 bl., 7% Seligman 98,50 den., 7% Blair 98-90,25; delnice: Narodna banka 7250 den., Trboveljska 175 den., Sečurana Vel. Bečkerek 600 bl., Osijska ljevaonica 180 den., Dubrovačka 350 den., Oceania 650 bl., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 472,50-473 (473-475), 4% agrarne 63 bl., 6% begluške 90,50 bl. (90,50), 6% dalm. agrarne 88,50-89,50 (89-90), 7% stabiliz. 98 bl., 7% invest. 98,42 den., 7% Blair 91 bl., 8% Blair 96,50 bl., Narodna banka 7300 bl.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Liverpool, 12. sept. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za sept. 4,54 (prejšnji dan 4,56), za dec. 4,60 (4,64), za april 4,63 (4,71).

+ New York, 12. sept. Tendence dobro vztrajajoča. Zaključni tečaji: za sept. 7,91 (7,86), za dec. 7,96 (7,93).

+ Novosadska blagovna borza (13. septembra). Tendence neizpremenjena promet srednji. Pšenica: gornjebaska 80 kg 154 - 156 sremska (79 - 80 kg) 150 - 152; slav. 79/80 kg 152 - 154; ban. 147 - 154; baska potiska 151 - 153. Tršičica: baska in sremska 134 - 136; banatska 130 - 132. Oves: sremski 127,50 - 130; slavovski 127,50 - 130. Ječmen: baski in sremski 164-65 kg 142,50-147,50. Moka: baska 20 kg 255 - 265; 24-25 - 245; 24-25 - 225; 24-25 - 205; 24-25 - 175; 24-25 - 115. Fižol: baski in sremski v vrečah 117,50 - 125; baski in sremski bel brez vreč 202,50 - 205. Otrbi: baski in sremski 92,50 - 97,50.

+ Budimpeštanska terminska borza (13. t. m.). Tendence slaba. Koruza: za sept. 18,08-18,12, za maj 14,45-14,50.

Izid nagradnega žrebanja na velesejmu

Št. 32.594: Zinka Žičkar, Ljubljana, Marykova 1., žensko kolo. 33.088 Alojz Oražem, Obršče 4., p. Lukovica pri Domžalah, moško kolo. 23.900 inž. Kunstelj, Zagorje ob Savi, moško kolo. 18.952 Kokalj Milan, Radovljica, moško kolo. 13.145 Štula Mimi, Maribor, Tomanova ul. 17, žensko kolo. 43.510 Anica Curman, učiteljica, Bukovica n. Škofjo Loko, žensko kolo. 15.024 Anton moško kolo. 44.448 Joža Pajkova, Sent Lovrenc, p. Velika Loka, žensko kolo. 43.654 Lukič Lubomir, Petrovgrad, moško kolo. 47.898 Kobčić Zvone, Ljubljana, Rožna dolina III/7, moško kolo. 18.477 Franc Mole, Radeče pri Zidanem mostu, moško kolo. 23.939 Milan Brič, Ljubljana, Medvedova 8, moško kolo. 24.640 dr. Luka Mardešič, zdravnik, Palč pri Subotici, moško kolo. 11.618 Anton Obutovec, gozdar, Mežica, moško kolo. 23.369 Štrekelj Oskar, Ljubljana Tabor 6, moško kolo. 24.963 Fler Bolte, Videm št. 7, p. Dol pri Ljubljani, moško kolo. 33.712 Jože Bida, Ljubljana, Stritarjeva 6, moško kolo. 48.102 Mohar Ivan, Volovlje 2, pri Litiji, moško kolo. 40.884 Danilo Dekleva, Ljubljana, Hranilniška 3/1, moško kolo. 27.077 Snaj Mila, Jesenice na Gor., Vrtna ul. 1, žensko kolo. 40.574 Anica Klemenčič, Ljubljana, Zaloška 32, žensko kolo. 50.509 Zupan Ivana, Senčur pri Kranju, žensko kolo. 42.164 Vera Kosirnik, Ljubljana, Gasilska 6/II, žensko kolo. 38.699 Franciška Cerne, Moste, Ljubljana, Zaloška c. 124/c, žensko kolo. 45.647 Sirk Bogomir, Ljubljana, Florjanska 19, žensko kolo. 28.149 Šanta Rudolf, Vodovna 70, žensko kolo. 16.335 Jelčič Franc, Bizeljsko, Brezovica 26, p. Brežice, žensko kolo. 29.289 Knez Stanko, Ljubljana, Hrenova 14/1, žensko kolo. 37.693 Slavica Jesih, Ljubljana, Pražakova 19, žensko kolo. 48.389 Smodič Luka, Dobovec št. 35, p. Trbovlje, žensko kolo. 14.015 Marija Berdnik, Doberševa, Sv. Peter v Sav. dolini, šivalni stroj. 46.681 Saksida Serafin, cestni nadzornik, Ljubljana, Beethovnova 7, radio aparat. 48.761 Lado Ambrož, Ljubljana, Tyrševa cesta 29, motorno kolo.

Žrebanje se je vršilo v ponedeljek 12. t. m. kot zaključek letošnje jesenske razstave ob 17. ur v navzočnosti javnega notarja g. dr. Krevla, ljubljane velesejemske uprave, zastopnikov razstavljalcev in obiskovalcev. Žrebanju je prisostvovala velika množica ljudi, ki je z veliko napetostjo zasledovala posamezne izklicane številke in takoj čestitala nekaterim srečnikom, kateri so bili pri žrebanju navzočni.

Žrebanje se je vršilo v ponedeljek 12. t. m. kot zaključek letošnje jesenske razstave ob 17. ur v navzočnosti javnega notarja g. dr. Krevla, ljubljane velesejemske uprave, zastopnikov razstavljalcev in obiskovalcev. Žrebanju je prisostvovala velika množica ljudi, ki je z veliko napetostjo zasledovala posamezne izklicane številke in takoj čestitala nekaterim srečnikom, kateri so bili pri žrebanju navzočni.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

S P O R T

12 km daleč po Savi

so tekmovali kajaki za drž. prvenstvo na divji vodi — Med dvojicami sta zmagala člana Kajak-kluba Ljubljana ing. Gaberšek in Malahovsky

V nedeljo so imeli na Savi III. prvenstvo kajakov na divji vodi. Udeležba je bila vključno poznamo roku in temu, da je Kajak klub Ljubljana zaradi pomanjkanja tekmovalnih čolnov prijavil samo 5 tekmovalcev v treh čolnih, presenetljivo lepa, na startu je bilo namreč kar 15 čolnov. Vse to kaže, da zanimanje za ta lep in drzni sport pri nas sicer počasi, toda stalno raste. To tekmovalstvo je pa tudi pokazalo, da je zanimanje za tekme na divjih vodah mnogo večje kakor pa za tekmovalstvo na mirnih vodah.

Tekmovalna proga je bila po soglasnem sklepu zaradi prenizke vode, v prvem delu skrajšana za 6 km. Tako ni bil start, kakor prvotno določeno, pri postaji Savi, temveč pri Zagorju. Proga je bila dolga samo 12 km. Vodostaj je bil ravno primeren, Sava je po zadnjem deževju nekoliko narasla in tako zahtevala na nekaterih mestih res precej znanja od tekmovalca, če je hotel hitro skozi valove ali spretno mimo vrtnice.

Doslejni rezultati so zelo dobri. Posebno dober je čas zmagovalca v tekmovalnih enojkah Zagrebčan Vincenc. Tudi čas prvakov v dvojki je zelo dober, posebno če se upoštevata, da sta morala ing. Gaberšek in Malahovsky voziti v navadnem turnem čolnu.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

V Slovenjem Gradcu so agilni

V Slovenjem Gradcu imajo nedeljo za nedeljo zanimive sportne dogodke. Preteklo nedeljo je gostovalo prvo moštvo Olimpa iz Celja in odigralo drugo poskusno tekmo z domačo Mislino. Tekma je bila zelo zanimiva in sta obe moštvii predvedli prav lep in fair nogomet. V prvem polčasu so bili domačini v rahli premoči, ki so jo tudi izrazili rezultatu. Po odmoru pa so posebno po hudih poškodbih desnega branilca dobili prvo besedo gostje in v tem delu tudi odločili igro v svojo korist s 5:3 (2:3). Tekmi je prisostvovalo nad 300 gledalcev, ki so bili zelo zadovoljni z igro obeh moštev. Sodnik g. Oberlindtner iz Celja je bil objektivni in dober. Sredi drugega polčasa se je, kakor že omenjeno, močno poškodoval na nogi desni branilec Mislina g. Stane Krek, ki mu je že na igrišču nudi prvo pomoč primarij g. dr. Stane Strnad, nato pa so ga prepeljali v domačo bolnico.

Velika sportna tombola

V zadnjem času tako agilni S. K. Mislina v Slovenjem Gradcu priredi v nedeljo 18. t. m. ob 14. pred Sokolskim domom svojo prvo letošnjo tombolo. Razen krasne spainice in dveh koles bo razdeljenih še preko 500 krasnih dobitkov. Ker je čisti dobiček tombole namenjen za nakup novega igrišča, vabi klub vladno vso, naj podprejo idealna stremiljenja naše sportne mladine in se v čim večjem številu udeležijo te tombole.

Motorne dirke v okolici Ljubljane

V neposredni ljubljanski okolici bodo na prvi tovrstni dirki zopet zabrneli motorji, kajti Motoklub-Hermes priredi v nedeljo dne 18. t. m. na gorski progi Srednje Garmeline — Rašica veliko motociklistično dirko za klubsko prvenstvo. Zanimanje okoliškega prebivalstva od Črnuč na tja do Ježice, Vodice in Zg. Pirnič preko Medvode je prav razveseljivo. Motoklub-Hermes se zaveda, da prireja to dirko ne zaradi sebičnih interesov, temveč v vzpodbudo vseh tamkajšnjih sportnikov do motosporta, kakor tudi v veliko veselje ostalega prebivalstva, ki se že sedaj vneto zanima za to prirediteljo. Ljubljanski izletniki bodo imeli priložnost poslušati odmev brnenja motorjev po idilskih gozdovih in Gameljnah in pod Šmarno goro. Cesta bo zaprta od pol 15., start pa bo ob 15.

Kolesarska sekcija ZSK »Hermes« priredi v nedeljo, dne 25. t. m. namesto običajne medklubске gorske dirke, le klubsko dirko za svoje članske-dirkače na Turjak, to je na progi Ljubljana-Turjak. Start bo skupen za juniorje in prvorazredne dirkače ob 9. s trga pri Gasilskem domu v Sp. Šiški v počasnem tempu do mitnice na Dolenjski cesti, kjer bo šele pravi start. Ker bo celotna dirka razdeljena v dva dela, bo cilj skupne vožnje na križišču pri Pijavi gorici, od koder bo pol ure pozneje start posameznih dirkačev z dveminutnim presledkom od križišča na vrh Turjaka, kjer bo cilj pred goštilno. Skupni čas na obeh ciljih bo odločal za klasifikacijo, po kateri bodo nagajeni vsi udeleženci dirke. Dirka bo le ob lepem vremenu in le v primeru, če ta dan ne bo dirkališčnih dirk za državno prvenstvo po sporu letošnjih saveznih prirediteljev. Kakor pa vse kaže, se te dirke za državno prvenstvo najbrž ne bodo vršile... Skupno kosilo članom-dirkačem po preskrbi prirediteljev.

Punce izgubili v Ameriki. Pri tekmarh za teniško prvenstvo Amerike je Američan Mako v III. kolu premagal Jugoslovana Punčeca v treh setih 6:2, 6:4, 9:7.

SK Belca. V četrtek po treningu ob 19. sestane nogometne sekcije v garderobi. Sigurno vsi!

6:0 je bilo preveč, tako pišejo zadnje »Ilustrovane sportne novice« (št. 38) o zadnjem izdatnem porazu SK Ljubljane v Zagrebu in pristavljajo obenem med drugimi naslednje zelo značilne vrstice o nastopu Ljubljancev: »Mora se reči, da Slovenci še nikoli niso tako ugajali kakor v nedeljo. Brez pretrane ostrosti, krepih in vzdržljivosti, so igrali od konca do kraja nogomet, ki opravičuje in tolmači njihove dobre rezultate v Ljubljani. Kljub šestici bi »purgeri« sedaj podpisali, da sprejmemo zmago v Ljubljani z enim samim golom... Dalje citamo o juniorji, najbržem Balkan na letošnji balkanadi, o Basku, ki se je nedavno uveljavil v Zagrebu, o sportnem življenju naše mornarice v Divuljah, o spilitkiških čolnih kot evropskem razredu, o 20letnem sportnem jubileju naše najbolj popularne sportnice Marice Cimpermanove itd. Vmes je še mnogo aktualnega štiva za prijatelje vseh vrst sportov. Posamezne številke so po dlu 1.

V skupini tekmovalnih enojk: 1. Vincenc (SK Maraton, Zagreb) 34 min., 2. Brozović (Kajak klub Zagreb) 36:15, 3. Gluhak (SKM) 36:53, 4. Knoll (KKZ). V tej skupini ni prispel od olimpa Donaval (Maraton), ki se je prevrnil v Prusniku in le s težavo rešil sebe in čoln iz velikih valov. To je dokaz, da za državnega prvaka v kajak-slalomu (državno prvenstvo si je priboril v začetku julija v dokaj čudnih okoliščinah) dosti premalo obvlada kajak na divji vodi.

V skupini turnih enojk je zmagal Plan (KKZ) 36:55, 2. Drovenc (Kajak klub Ljubljana) 37:59, 3. Povše (SKM) 38:25, 4. Gluhak II (SKM) 39:15. V tej skupini je imel posebno smolo mladi Drovenc, spregledal je vrtnice, ki ga je zagrabil in je trajalo dobri dve minuti preden se je rešil in lahko nadaljeval pot.

V skupini dvojki sta zmagala ing. Gaberšek — Malahovsky (Kajak klub Ljubljana) v času 32:47, 2. Dr. Veber — Ružinski (SKM) 33:28, 3. Lukšič — Tatalović (SKM) 34:33, 4. Vincenc — Spevan (SKM) 34:43, 5. Hartl — Löwy (SKM) 34:59, 6. Elmsner — Jančar (KKL) 35:46.

Z rezultati smo lahko zadovoljni, posebno če upoštevamo, da je hladno in deževno vreme močno oviralo trening.

Organizacijo prireditve je kajak savez poveril Kajak-klubu Ljubljani, ki je nalo go izvedel prav dobro.

Corrige! V poročilo o nedeljski motociklistični dirki na gorski cesti od Reke do Pohorskega doma se je v zadnjem poned. »Jutro« pri telefoničnem prenosu imena vrnila pomota, ki jo je treba popraviti. V kategoriji sportnih motorjev do 1000 ccm je zmagal na Zinduppu 500 ccm s časom 4:46,4 Josip Čihlar, član ljubljanske sekcije Avtokluba.

Naši Sokoli na delu

Načelnstvo sokolskega društva Ljubljana Šiška obvešča svoje članstvo, naraščaj in deo, da bo v nedeljo 18. t. m. društveni izlet, združen z gostovanjem na nastopu sokolskega društva Komenda. Zbor vseh udeležencev bo jutraj ob 7,25 na našem telovadšču odkoder bo skupni odhod na gorenski kolodvor. Z vlakom, ki odhaja ob 8,08 se peljemo do Homca, nato gremo peš do Komende, kjer bo na primernem prostoru v prosti naravi poskrbljeno za prehrano in zabavo. Deca in naraščaj dobijo zajtrk in kosilo zastoj, za članstvo bo oboje slabo okoli 8 din. Po zajtrku bo prosta zabava od ene, ko bo skupno kosilo. Ob pol treh se udeležijo slavnostne povorke, nato pa javnega nastopa sokolskega društva Komenda. Po nastopu se bomo zabavali na veselici do skupnega odhoda na vlak, ki gre s Homca ob 20,01 in pride na gorenski kolodvor ob 20,37. Vsakdo naj vzame s seboj krožnik ali šalico s priborom ter ev. tudi kako odejo, kdor zna proste vaje še telovadni kroj, kdor pa igra kak instrument, naj tudi tega vzame s seboj, da bo doprinesel delež k splošnemu razpoloženju. Ker nas spremljata naraščaj in članski prapor, gremo na izlet v krojih, le kdor ga nima, gre v civilu z znakom. Vabimo članstvo, naraščaj in deo, da pokaže svojo sokolsko zavednost in se izlete polnoštevilno udeleži. Tako bomo vsaj enkrat v letu združeni vsi v sokoleki dolžnosti in zabavi. Posebno vabimo velja staršem naše dece, da nas posetijo in se spoznajo z vaditelji. Sicer jih naprošamo, da pridejo zvečer deco počakat. Prijave sprejema dnevno od 19. do 20. tajnik prednjačnega zbora v prednjački sobi našega doma, Voznina stanje 7 din. Če bo v soboto slabo vreme, se izlet preloži na prihodno nedeljo, 25. t. m. Zdravo!

Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad naznanja, da telovadi ob torkih in petkih moška deca od 16. do 19. moški naraščaj od 19. do 20,15 in člani od 20,15 do 21

Za zaščito Londona pred zračnimi napadi

so si izmislili nekoliko sto balonov, ki jim je namen dvigniti okrog angleško prestolnice nevarno mrežo jeklenih vrvi. Nobeno sovražno zračno brodoge ne bo imelo poguma, zlasti ne ponoči, da bi se poskusilo s to oviro, ob kateri ga čaka poguba — tako si predstavljajo to stvar vsaj izumitelji te svojevrstne zračne obrambe

Tajni agenti proti tajnim agentom

Zanimiva epizoda iz dogodkov zadnjega časa — 3000 mož ni moglo ujeti 3 mož

Zanimivo reminiscenco na dogodke zadnjega časa beremo v pariškem »Marianne«. Napisal jo je znani francoski publicist M. Pichlor, ki piše, sledeče:

Proti 16. maju so dospeli v urade zunanjih ministrstev v Londonu, Parizu, Pragi in Varšavi presenetljive vesti:

»Nemčija, ki jo je opogumil uspehi udar na Dunaj, se pripravlja, da poskus ponovi, toda tokrat na stroške češkoslovaške. V pripravnem trenutku naj bi nastali v ozemlju Sudetov nemiri z mnogimi mrtvimi in ranjenimi, in to naj bi dalo povod ter opravičilo za nemško intervencijo. Ko bi se demokratske sile zbrale iz prvega presenečenja, bi stale že pred izvršenim dejstvom, ki se mu bodo morale samo še ukloniti.«

— To so obrekovanja brez vsake podlage iz dobro znanih boljševističnih virov, — je odgovoril visok uradnik berlinskega zunanjega ministrstva britskemu veleposlaniku, ki je pohitil k njemu na obisk, da bi mu izrazil svoj nemir. — Ali imate osnovane dokaze za vaše obtožbe?

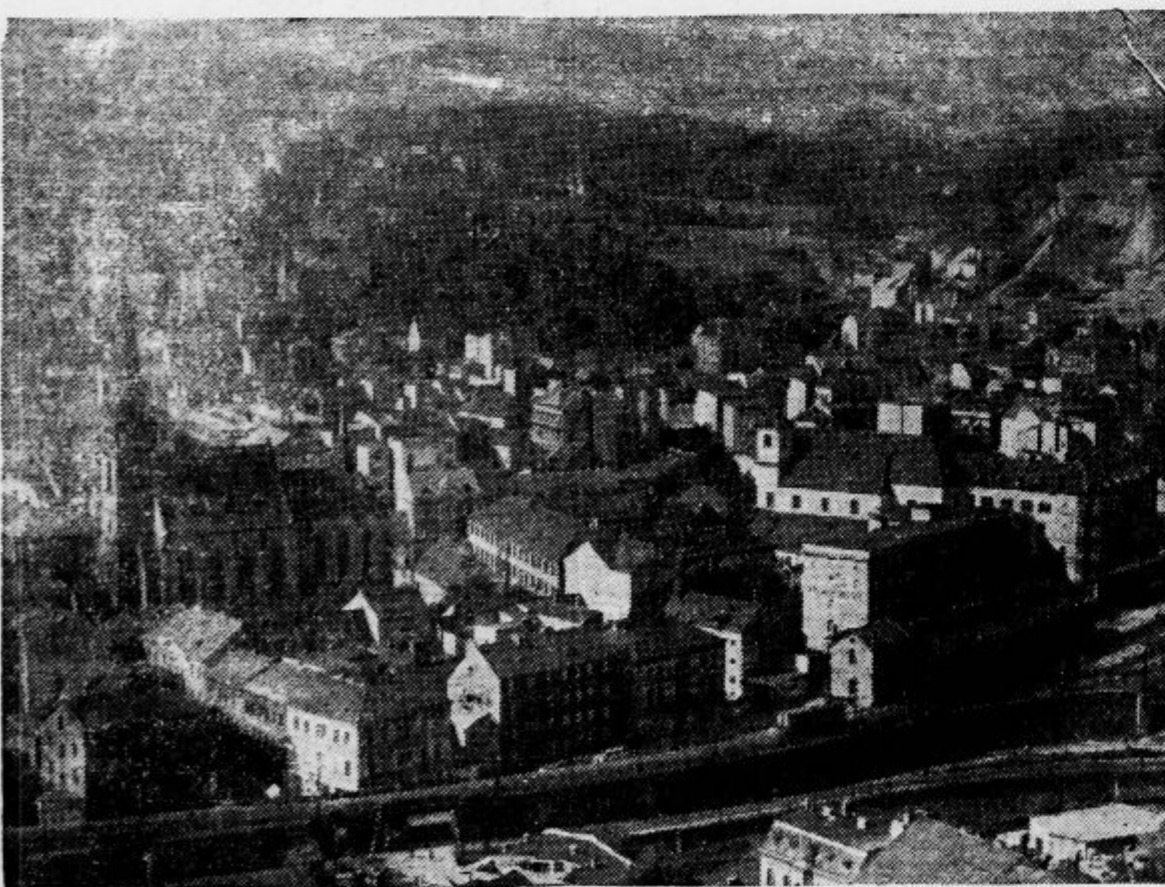
Angleški diplomat je moral priznati, da trenutno nima nobenih dokazov za svoje trditve.

Zapustil je torej zunanji urad. Ni bil prepričan, toda moral je sprejeti to izjavo.

Ob isti uri je visok namestnik angleškega konzulata na Dunaju (bivšega poslanca) prejel nad vse zaupno sporočilo, da se pripravlja v ozemlju med češkoslovaško in bivšo avstrijsko mejo aretacija treh angleških državljanov, ki jih vsa nemška policija iz skrivnostnih razlogov išče že dva dni. Funkcionar ni vedel, da gre za trojico agentov Intelligence Servicea — iz enostavnega razloga, ker je ta britska tajna služba neodvisna od vseh britskih diplomatskih služb in ker organi Intelligence Servicea nimajo navade, da bi razkrivali svojo identiteto komur koli, razen svojim neposrednim predstojnikom, in to niti v primeru, da so v nevarnosti.

Visoki angleški uradnik, ki si je morda lahko mislil, da so ti trije možje poverjeni z važnimi političnimi in policijskimi nalozami, ni vedel za prave vzroke, ki so pripravili nemško tajno policijo. Gestapo, do tega, da je vodila že dva dni pravi lovski pogon na te možje. Vzrok je bil ta, da je tem v okolicih, ki jih bo mogoče nekoga dne razkrita edino zgodovina, uspe-

Usti nad Labem

Znano mesto severne Češke srečujemo v zadnjih dneh pogostoma v poročilih o neprijetnih spopadih, ki jih izkiva nestrpnost heinleinovskega gibanja

Študentka s srečo

Uboga študentka s vseučilišča v Yowu je študirala botaniko in nekega dne je našla v vseučiliški knjižnici staro, zaprašeno knjigo, ki je pred njo gotovo še ni bil nihče prelistal. Njo je pa knjiga zanimala. Ko je že prebrala del knjige, je opazila, da je nekoliko strani skupaj zlepljenih. Odlepila jih je in je našla med njimi ovitek, v njem pa v svoje veliko presenečenje neko oporoko. Avtor knjige, ki se za njegova dela po vsem videzu nihče ni zanimal, je določal v tej oporoki, da postane dedič njegovega imetja tista oseba, ki bo pri branju te knjige našla oporoko. V oporoki je bilo navedeno, v kateri newyorški banki je imetje naloženo in kako ga dedič lahko dvigne. Poizvedbe pri tej banki so študentki pokazale, da imetje, ki je bilo vrhu tega prav znatno, res obstoji in tako je bilo njene revščine na mah konec.

Novo meteorsko žrelo

V Osrednji Aziji, nedaleč od nekega že doslej znanega meteorskega žrela, so odkrili žrelo s premerom kakšnih 200 m. Nedaleč od njega so našli poldrugi meter dolg in 55 cm debel izpodnebni. Največje meteorsko žrelo s premerom 1 km so našli, kakor znano v Arizoni.

Literarna nagrada za politične emigrante

V Zedinjenih državah so razpisali nagrado v znesku 5000 dolarjev za literarno delo. Natečaja se smejo udeležiti le politični emigranti. Žiriji predseduje slavnemu nemški pisatelju Thomas Mann, ki je sam emigrant. Delo je lahko roman, zbirka člankov, filozofska razprava ali podobno.

Dva činitelja okrog češko-slovaškega vprašanja

General Syrový, generalni inšpektor češkoslovaške armade

Admiral sir Roger Backhouse, novi šef angleškega domovinskega brodograja, ki se je zbralo, kakor znano, te dni v Severnem morju na veliko zmanevre

Smrt bratranca pokojnega angleškega kralja

V Londonu je umrl vojvoda Arthur Connaughtski, bratranec pokojnega angleškega kralja Jurija V. Rodil se je 1. 1883. kot sin tretjega sina kraljice Viktorije. Svoječasno je bil generalni guverner Južne Afrike.

Oklopna blagajna ga je zmečkala

V hranilnici v malem kraju Salzkottenu na Nemškem so postavljali novo, nad 50 stotov težko oklopno blagajno. Blagajna pa se je prevrnila in je nekega delavca, ki ni mogel pravočasno odskočiti, pokopala pod seboj ter ga popolnoma zmečkala.

Rekord „letečega bencinskega tanka“

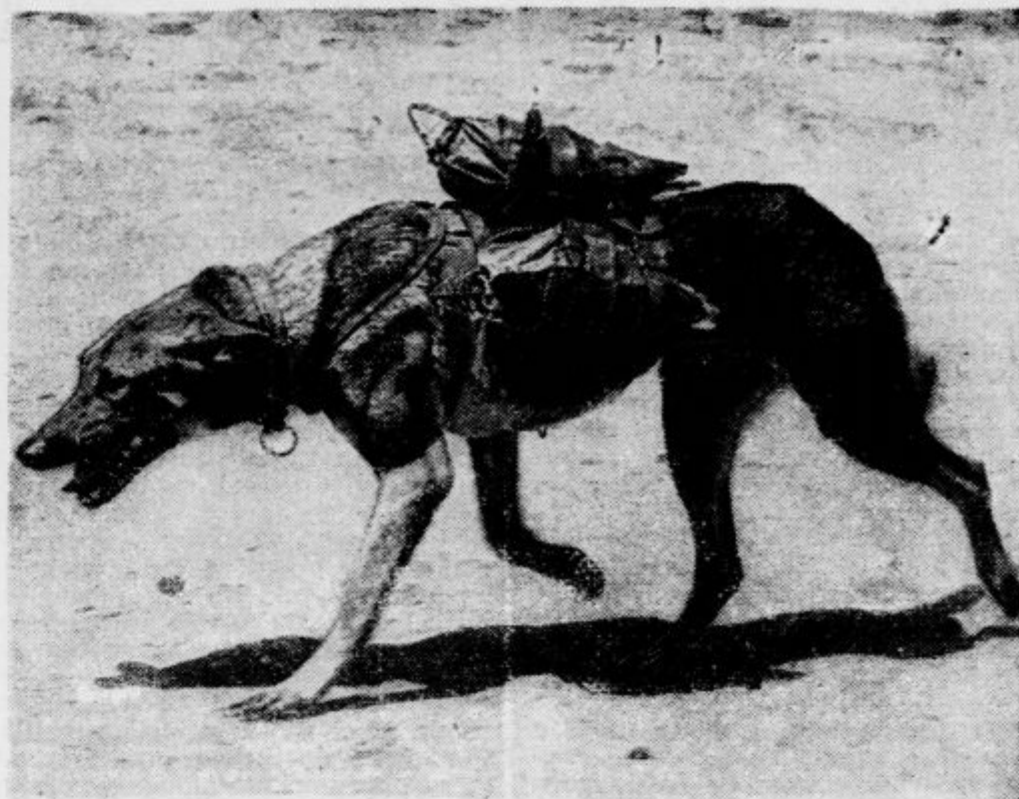
Major Aleksander Severski, znani ameriški graditelj letal, je dosegel nov rekord na progi od Long Islanda do Los Angelesa. To 2500 milj dolgo progo je preletel v 10 urah in 3 minutah, s čimer je prekosil dosedanja rekord za poldrugo uro. Letalo, s katerim je napravil ta poskus in ki ga je bil sam zgradil, je pravi leteči bencinski tank. V svojih krilih ima prostora za več nego 2000 l. bencina. Motor razvija 1200 k. s.

Nova državnica

Sandžak Alexandrette, zavojlo katerega je bilo med Francijo in Turčijo kmalu prišlo do resnih zapletov, se je s tihim pristankom Francije spremenil sedaj v republiko z imenom Hataj. Nova država je nastala po popolni izenačenosti s Turčijo. Nje prvi predsednik je Turek Tagfur Sökmen, poslanec narodne skupščine v Ankari. Seveda je kot takšen zaupnik turške vlade. Tudi ostali člani hatajske vlade, ki obsega ministrskega predsednika in štiri ministre, so Turki.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Prenašanje golobov s psi

Pri manevrih egiptске armade v puščajnih ozemljih okrog Sueza so prvič uporabili pse za prenašanje golobov pismonoš v razne operacijske dele

Lepotilna vojna v ženski kaznilnici

Pred nečimernostjo se mora ukloniti vsaka volja do strogega reda in discipline

Pudranje je bilo v največji angleški ženski kaznilnici v Hollowayu, seveda strogo prepovedano, toda jetnice so našle možnost, da si priskrbiijo za to stvar potrebni material — a tem, da so čisto enostavno praskale apno s sten svojih celic. To je škodovalo sicer kakšnemu nohtu, zato pa ni bilo vsaj »mastihih nosov«, ki se jih ženske očito tako boje.

Ko je kaznilniški ravnatelj zvedel za te stvari, je skoraj pobesnel in izdal je stroge ukrepe. Ženske so se nanje poživžgale, praskale so apno dalje. Ravnatelju ni kazalo drugega, nego da je odredil, naj se stene vseh celic pobarvajo z lakasto barvo. S tem je hotel udariti dve muhi na en mah: prvič bi jetnice sedaj ne mogle dobiti več apna s sten, drugič bi imele z lakiranimi stenami dvakrat, trikrat več dela nego dotlej, kajti stene bi morale po novi odredbi vsak dan umivati. Mož ni računal z veselo ženske nečimernosti. Ze pri prvem inšpekcijskem obhodu je moral ugotoviti, da se je pudranje nadaljevalo. Ravnatelj je razmišljal podnevi in ponoči, kako je to mogoče, pa ni uganil skrivnosti, dokler ni zapovedal stroge preiskave. Stvar je bila preprosta: ker ženske niso mogle več do apna na stenah, so izkoristile kredo v prašku, ki so jo dobivale po kaznilniškem redu vsak teden za snavljanje svojih zob...

Od tistega dne dajejo jetnicam v Hollowayu za te namene le kredo, ki je pomešana z zmletim plovcem. Takšna zmes je za pudranje neporabna. Toda ravnatelj je čakalo namesto tega novo, še hušje presenečenje.

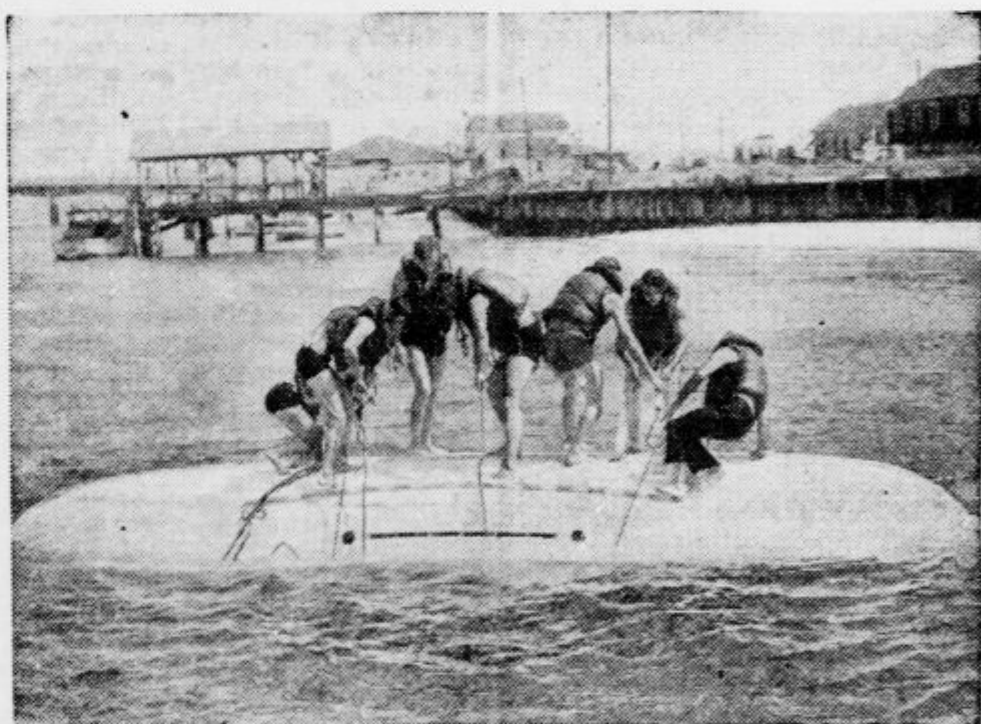
Zadnje dni je celice spet obiskal in tedaj

bi ga bila kmalu kap zadela, ko je ugotovil, da se je večji del jetnic med tem začel — šminkati. Skoraj vse so imele črnejšo rdečo ustnice, lica so jim bila rdeča in zagorela kakor od podočeskega zraka. Pa ne, da bi dobivale črtnike za ustnice v ječo? In zopet je odredil preiskavo. Samo po naključju je potem zvedel za čudna pola te skrivnosti. Opazili so namreč, da so se jetnice v zadnjem času na nenavaden način zanimale za »literaturo«. Vsak da so si izposajale knjige iz kaznilniške knjižnice. Knjige, ki so se vradale vanjo, so pregledali in ugotovili so, da so nečimerne ženske rdeče vezave močile ter si jih pritiskale na ustnice in lica. Gospod ravnatelj je že skoraj izgubil ves pogum za borbo proti ženski iznajdljivosti. Doslej je mislil samo na to, kako bi iz svoje kaznilnice napravil vzoren zavod, v katerem bi vladala sam red in disciplina, sedaj premišljuje baje o tem, da bi jetnicam dovolil pudranje in šminkanje, kajti edino na ta način se lahko izogne stalnim blamazam...

Pri obiranju jabolk se je obesil

V bližini Radoma na Poljskem se je zgodila tragična nesreča. Desetleten deček je bil splezal na neko jablano, da si nabere jabolka. Pod njim se je odlomila veja in je padel. Med padcem se je neka vrv zapela v rogovi in se istočasno ovila kakor zanka okrog vratu. Preden je pritekla pomoč, se je deček že zadušil.

Zanimive reševalne vaje

Člani nekega ameriškega reševalnega društva se vadijo v spretnosti obračanja prevrnjenega čolna

Madžarska brez natakarije

Iz Budimpešte poročajo, da so sklenili madžarski gostilničarji in kavarnarji odpovedati natakarije. Madžarska bo ostala tako brez ženske postrežbe v javnih lokalih.

Siamski kralj Prajadhipok

zapusti v oktobru Anglijo in se vrne v svojo domovino, iz katere ga je svojočasno pregnalo revolucijsko gibanje

A NEKDOTA

Na svojih potovanjih je prišel Diogenes v neko mesto, kjer si je s svojimi nestorji kmalu napravil jezo vsega prebivalstva. Pozivali so ga, naj izgine. Ker se mesto ni odlikovalo baš s lepoto, je Diogenes ob svojem odhodu ironično menil: »Dost! slabša je za prebivalce, ki tu ostanejo!«

VSAK DAN ENA

GOLOBJE PISMONOSE
Potniki proti Beogradu, Splitu, Tretu so da pasedajo in spremanjo ameriki
(Rdeča Barja)

Kulturni pregled

Zagrebaški kulturni teden

Zagreb, začetek septembra

Novo ustanovljeni mestni odsek za kulturna vprašanja in turizem pod vodstvom bivšega novinarja, mestnega senatorja dr. Majerja beleži s prireditvijo kulturnega tedna svoj prvi veliki uspeh. Tudi čas je bil srečno izbran: na začetku jesenske sezone sočasno z Zagrebaškim zborom in dvema mednarodnima kongresoma. Prišel je s smotro (revijo) hrvatskih narodnih noš, pesmi, plesov in običajev in se nadaljeval s svečanimi gledališkimi in simfonijskimi prireditvami pod milim nebom. V glavnem je bil teden posvečen dvema jubilejema, ki padata v to jesen: 350 letnica rojstva in 300 letnica smrti velikega dubrovnika klasika Gundulića in 100 letnica rojstva velikega romancista preteklega stoletja Avgusta Senoe. V okviru kulturnega tedna sta bili tudi otvoritveni predstavi nove gledališke sezone, ki se je po stari tradiciji začela z domačimi deli: v dramji s premiero »Berača Lukec«, v operi z reprizo »Porinac«. Nastopil je tudi najboljši diletantski orkester na Hrvatskem: Matica hrvatskih gledaliških prostovoljcev. Teden je bil zaključen s simfonijskim koncertom domačih skladateljev. Slevitni tuji, ki so v teh dneh bili zbrani v Zagrebu, so imeli priliko videti hrvatsko avtohtono kmečko kulturo ter reprezentativna dela hrvatske dramske in operne literature. Po letošnjem lepem uspehu nameravajo prireditelji uvesti kulturni teden kot stalno prireditev, ki naj bi dobila značaj zagrebaškega festivala.

Seljačka sloga, znana prosvetna organizacija HSS, je priredila letos v Zagrebu že četrto veliko revijo hrvatske kmečke kulture, hoteč pokazati njen avtohtoni značaj in dati vzpodbudo za nje ohranitev in nadaljnji razvoj. Zagrebaška smotrac je rezultat nešteti krajevni smotrac, ki so bile prirejene prav po vseh hrvatskih krajih, kjer so izbrali najboljša za glavno smotrac. Tako izbere prireajo vsako pomlad in poletje v raznih hrvatskih krajih, tako da je doslej bilo že čez sto lokalnih revij. V tem delu sodelujejo poleg kmečkih prosvetnih delavcev prvi muzikološki, etnološki in koreografski strokovnjaki, tako da je kriterij za zagrebaško smotro zelo strog. Zastopani so bili vsi hrvatski kraji razen Hrvatskega Primorja, severne dalmacije in otočne dalmacije in severa Gradišanske. Prikazano je bilo najlepše, kar lahko pokažejo hrvatske narodne noše, pesmi, plesi in običaji. Zlasti so bile pestre noše. Pesmi so bile vse arhaične, čiste od tujih vplivov; razlikovale so se žetvene, ženitvene, ivanske, jurjevske in križarske pesmi. Dokazalo se je, da je najstarejše raztegnjeno petje v kratkih intervalih, ki mu pravijo »ojkanje«. Pozornost so vzbudili tudi plesi, posebno razna kola, včasih s spremstvom gaid in drugih narodnih instrumentov, ter originalni narodni običaji.

Po daljšem času smo zopet videli dubrovniško klasično delo: pastirsko igrano Ivana Gundulića »Dubravko«: z glasbo Gotovca in v režiji Strozija. Ta reprezentativna hrvatska klasična drama bi morala biti vedno v središču vsakega hrvatskega festivala. Tako je bil največji pesnik dubrovnike renesanse proslavljen s svojo mogočno alegorijsko in simbolično igrano. Režiser je imel prav težko nalogo, postaviti na oder to svojevrsno delo; kaj čuda, če ni popolnoma uspel in je bilo marsikaj improvizirano. Tudi dramska akcija je bila preveč težka. Poleg Gotovčeve glasbe je bila igra ilustrirana z narodnimi plesi. Zbor je bil pomnožen s člani Hrvatske pevske zveze. Najboljši je bil Dujšinov redovnik, od ostalih uspešnih kreacij naj omenimo Kraljevo v naslovni vlogi, Podgorsko, Afriča, Laurencija in Ljubu Jovanovića. Starodavna cerkev sv. Marka je bila med predstavo pod milim nebom razsvetljena z reflektorji.

Po koncertu »Biničkoga«

Prvi koncert letošnje koncertne sezone je bil nastop pevskega zbora »Biničke« iz Leskoveca, ki je koncertiral v ponedeljek 9. septembra 1938 v veliki Filharmonični dvorani. Znak časa, vselejima in zanimivosti je dejstvo, da je bila koncertna dvorana tako prazna kakor redkokdaj ter je koncertu prisostvovala le peštica ljudi. Res je bil datum prav neprimerno izbran in čas kar neudoben. Vendar bi prireditelj zbora iz naših južnih krajev zaslužila brez dvoma več pozornosti in bi se Ljubljancem lahko izkazali bolj gostoljubno.

Moški zbor »Biničke« je sestavljen iz nekako 30 grl, med katerimi se odlikujejo globoki glasovi. Profundni basj dajo celotnemu zvoku orkestrski prizvok in orkestralno barvo. Tenorji niso posebno značilni in zvočni, celota pa je dobro zlit in enotna. Kakor izvem, je bil ljubljanski nastop le nekak zaključek turneje tega zbora in je zlasti dirigent g. Stanko Viličič, le vsekoli za rednega dirigenta s počinjskega bivanja na naši Gorenjski. V tem smislu je seveda prireditelj omeniti z manj ostrim pogledom in jo sprejeti kot prijateljsko manifestacijo iz naših južnih krajev; zato bi bil potreben tem bolj prišten sprejem.

Sporod je obsegal tri dela. Navažal je skladbe Milojevića, Krstića, Biničkoga, Lhotke, Gotovca, Adamića, Viličiča, Sijackega in Mokranjca — znane in priljubljene moške zborje iz naše bogate zborovske literature. Gotovo se je zbor najbolje zvil v skladbe iz naše domovine; tako so posebno prepričevalo zavolj Viličičevemu prireditelju dveh narodnih pesmi iz Leskoveca. Omejitve na a cappella moški zbor je sama po sebi nevarna, kajti doba, ko so predstavljali moški zborji višek glasbenega udejstvovanja je za nami. Vendar je hvalavreden trud zbora, ki ga po večini predstavlja trgovski in pridobitni srednji sloj, da se povzpne do dostojne umetniške višine v glasovnem in prednashnem oziru. Tako je koncert pevskega zbora »Biničke« dal vtiš resnega stremeljenja s posrečeni posamičnimi mesti, ne da bi, kar je seveda umljivo skoro po sebi, dosegal stopnjo najbolj dognane umetniške kvalitete. Vendar to ni graja, temveč priznanje, da je zbor »Biničke« v svojem okviru dosegel vse, kar je doseči moči — in tega je že dovolj, da bi vzdržalo znatnejše zanimanje.

Maloštevilna publika je bila z izvajanjem zadovoljna in je navdušeno priznavala uspeh prireditelja. Kje pa so bili mnogi naši predstavniki, kje navdušena šolska mladina, kateri bi najbolj pripadal iskren pozdrav bratskemu pevskemu društvu? Kolo, žoga in bele nogavice so nadomestili pri naši studentariji razum, pest in navdušenje. Da ne bi pri tem ostalo!

Dramatizacije Senoinih romanov so ponovno dokazale, koliko dramskega talenta je bilo v velikem hrvatskem romanopiscu. Doslej so dramatizirali z velikim uspehom »Zlatarevo zlato«, »Čuvaj se senjske ruke«, »Dio-genesa« in sedaj »Berača Lukec«, slednjega v proslavo pesnika novega in starega Zagreba. Tito Strozzi se je izkazal že v svojih dramatizacijah Dostojevskega, takisto sedaj s popularnim domačim delom »Berač Lukec« je nastal že proti koncu življenja velikega pripovednika in pomeni prehod od romantičnega historizma na realistični stil. Delo se bavi s problematiko mesta in vasi ter je še bolj aktualno danes kakor tedaj. S svojo globoko psihologijo in sociološkim ozadjem sodi med najboljša Senoina dela. Kot drama je delo razpadlo na osem dramskih slik. A tudi v teh razdeljenih dramskih slikah je prišla do izraza močna dramatika, izredni akterji in zanimivi dialogi. Vendar je bila premiera preveč razvlečena in potrebno bo krajšanje, da bi sceniski efekti prišli bolj do izraza. Glavno vlogo je igral Dujšin, ki se je dobro zvil v temeljito misel. Bogata-ga kmeta je izvrstno podal Nučić. Za ostale vloze pa so se potrudili Rakuša, Maričić, Martinčević in Babičeva. Režiserju so posebno dobro uspeli množestvene scene. Scenograf, sin slavljence dr. Branko, je dal sijajni scenarij Zagreba in okolice iz časa njegovega velikega očeta. »Berač Lukec« je dober začetek dramske sezone. Hkratu je zagrebaški župan otvoril tudi razstavo Avgusta Senoe v Umetniškem paviljonu. Tako se je njegovo rojstno mesto oddolžilo spomenu pisatelja, ki je povečal preteklost Zagreba. Za razstavo sta prispevala največ njegova dva ugledna sinova: dr. Branko, ravnatelj Umetnostne akademije slikar starega Zagreba in bivši intendant in dr. Milan, univ. profesor geografije. Razstavljena je vsa ogromna Senoina literarna zapuščina, njegova zbrana dela v raznih izdajah, prevodi v številne jezike, tudi v slovenščino, rokopisi pisma, razni dokumenti, portreti in drugi predmeti iz dela in življenja velikega pokojnika.

Operna sezona se je pričela z reprizo romantične opere Lisinskega »Porin« pod taktirko Baranovića in zopet v režiji neutrudi-ljivega Strozija. Ta opera je še izza ilirskih časov stalno na repertoarju zagrebaškega gledališča. V glavnih vlogah Hrvatov so se izkazali Nožinićeva, Marion-Vlahović kot gost in posebno Križaj, v vlogah Frankov Rad-bojeva in Grba. Uspeh je bil dober, samo publika ni pokazal zadosti zanimanja. Matica hrv. gledaliških prostovoljcev je uprizorila pod milim nebom na Markovem trgu »Človeka« (slov. »Slehernika«), starinsko igrano bogatašem umiranjem ki jo je po stari angleški legendi napisal Hofmannstahl in prevedel dr. Milan Bogdanović. Režiral je A. Freudenreich, artistični vodja Matice. Igra je postala znana na salzburskem festivalu. Da bi nam bila ta legenda bližja, so vnesli vanjo domače elemente. Glasbeno spremstvo je napisal Matz. Kulturni teden je zaključen s simfonijskim koncertom zagrebaške filharmonije pod vodstvom direktorja opere Baranovića. Koncert je otvorjen s svečano uverturo Božidara Kunca s temo koralnega in nacionalnega značaja. Skladatelj se je izkazal kot vešč instrumenttor. Največji uspeh je dosegla »Simfonijeta za godalni orkester«, delo talentiranega Papan-dopula, napisana z veliko invencijo in skladateljsko tehniko. Uspeh je tudi Scherzo Baranovića za veliki orkester. Brez večjih pretenzij je Matza »Posavski ples«. Koncert je zaključen z Luciefovo Simfonijo v F-molu. Zagrebaška filharmonija je dobro rešila svojo nalogo, nagajala je samo akustika pod milim nebom. Tudi zagrebaška radio-postaja je ob priliki kulturnega tedna dajala svoj posebni, bogati program.

O. A.

Zapiski

Zagrebaško gledališče bo vprizorilo prihodnji teden: Sreda, 14. septembra Veliko: Dijač berač, Malo: Pokojnik. Četrtek, 15. Veliko: Stev. 72. Malo: Na plavem Jadranu. Petek, 16. Veliko: Velika zaveza (premiere), Malo: Geisha. Sobota, 17. Veliko: Bogorodičnik nakit, Malo: Kaj je resnica. Nedelja, 18. Veliko: popoldne La Bohème, zvečer Velika zaveza; Malo: popoldne Pokojnik, zvečer Mala Floramye.

Cankarjevo igrano »Za narodov blagor« bo uprizorilo v novi sezoni banovinsko gledališče na Cetinju.

Na mednarodnem glasbenem festivalu v okviru beneške »Biennales«, ki se je prijel te dni, je zastopana tudi Jugoslavija z izbranim glasbenim delom.

Iz francoske literature. Romanopisec Fred Bérence, ki se je v zadnjih letih posvetil umetnostni zgodovini, je po zelo zanimivi študiji o Rafaelu (»Raphaël ou la puissance de l'Esprit«) izdal te dni pri Pavutu in Parizu nemara še pomembnejšo študijo o Leonardu da Vinciju (»Leonard de Vinci«). — Pri Nouvelle Revue Française so izšli izbrani članki o literarnih vprašanjih in pojavih iz peresa pokojnega kritika Alberta Thibaudeta »Réflexions sur la littérature«, ki so se pridružijo za lani istotam izšli knjigi »Réflexions sur le roman«.

V založbi Desclée De Brouwer je izšla zanimiva razčlemba in kritika psihanalize »La Méthode psychanalytique et la Doctrine freudienne« iz peresa Rolanda Dalbieza. — Pri Plonju je izšla francoska izdaja nove knjige Emila Ludwiga »Rosevelt«.

Z označbo »resnica o poeziji« je objavljena zanimiva knjiga Jacquesa in Raiesse Maritain »Situation de la poésie«.

»Revue moderne des Arts et de la Vie« je izdala antologijo »Poèmes français de poètes étrangers«, v kateri je objavljen tudi francoski sonet slovenskega pesnika dr. Antona Debeljaka. — Znani ruski pesalec Sergej Lifer je izdal v posebni knjigi svojo umetniško izpoved (»La Dansec, Danse«).

Iz italijanske literature. Poslenik Orazio Pedrazzi, pisec ene najlepših knjig o Pragi, je izdal pri Vallecchiu v Firenzi novo knjigo o Češkoslovaški »Castelli di Boemia e di Moravia«. Razdeljena je v naslednja poglavja: Casanova v Duchovu. — Macernich v Kynžvartu. — Pellico na Spilberku. — Trojica iz Slavkova. — Franc Jolif in Omonov. — Nadvojvoda v Kono-

Pojačanje
rasti las
za
30-40%

Delotvorna sestavina Lotiona Silvikrina je Neo-Silvikrin, koncentrirana naravna hrana za lase. On vsebuje 14 organskih substanc, ki so neobhodno potrebne za rast las.

Silvikrin se prodaja po celotni svetovni. Proizvajanje je zavarovano z mednarodnim patentom.

Skrbite za kožo svoje glave, pa bo tudi koža Vaše glave skrbela za rast Vaših las!

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Eksperiment s presenetljivim rezultatom

Naravnost neverjetni uspehi naravne hrane za lase Silvikrina pri izpadanju las, pri prhutu in motnjah v rasti las ter priznanja te genijalne iznajdbe v znanstvenem svetu, v zdravniških in odjemalskih krogih razširili so po celotni svetovni sloves, ki mu tudi gre kot edinstvenemu sredstvu za rast in nego las.

Neki skeptičen zdravnik je hotel sam priti do zaključka na podlagi lastnih točnih opažanj ter je napravil ta-le eksperiment: Trem gospodom srednjih let, ki so imeli na videz dobro rast las, je dal lase čisto na kratko ostriči in v sredini izbriti stezo. Vsak dan so morali prihajati k njemu v ordinacijo, da jim redno neguje desno polovico glave.

V ta namen je ta zdravnik uporabljal Lotion Silvikrin, ki je prirejen z Neo-Silvikrinom, koncentrirano naravno hrano za lase.

no za lase ter služi za vsakdanjo nego las. Že po 12 do 15 dnevih je konstatiral tudi s prostim očesom jasno vidno pojačanje rasti las na negovani strani glave za 30 do 40% za razliko od desne polovice.

Delovanje hrane za lase preneslo se je potem tudi na nenegovano levo stran, ker so tudi tam lase začeli močnejše rasti. Na koncu poskusa, po štirih tednih se je še vedno mogla dobro opaziti razlika izmed obeh polovic glave.

Ta poskus jasno pokaže upliv Silvikrina, hrane za lase, na rast las. O tem zanimivem eksperimentu je zvedel tudi znani pariški slikar Pierre Leven. On ga je inspiriral — tudi zato, ker je tudi on, zahvaljujoč Silvikrinu, ohranil svoje lase — ter je napravil sliko glave s steklenico, ki je od tedaj postala zaščitni znak Silvikrina.

Kaj Vam je potrebno!

Za vsakodnevno negovanje las zahtevajte Lotion Silvikrin.

Z vsakdanjo uporabo vzdržuje kožo na glavi zdravo in rodovitno, oživlja tkivo za proizvodnjo las, pospešuje rast las in povzroča, da pride do popolnega izraza vsa naravna lepota las.

Onemogoča delanje prhljaja in izpadanje las, kakor tudi motnje v rasti las.

Manjša steklenica . . . Din 27.—

Steklenica za 2 meseca Din 48.—

Za rast las in proti prhljaju zahtevajte naravno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin.

Nov preparat, ki z zunanjim dovajanjem organske hrane za lase uspešno hrani tkivo za proizvodnjo las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.

V resnih slučajih izpadanja las, trdovratnega prhljaja, redčenja las in kadar preti plešavost.

Steklenica za 1 mesec Din 66.—

Silvikrin

poživlja rast las

pištvo. Obsežno poročilo o tej knjigi je nedavno objavil iz peresa Umberta Urbanija »Meridiano di Roma«. — Zanimivo knjigo o osemnajstem stoletju je spisal Regina Terruzzi in jo naslovila »Giovinezza dell'ottocento«. — Med najuspešnejšimi knjižnimi novitetami zadnjega časa navaja »Meridiano di Roma« Brocchijev roman »Tramonto delle stelle«. Vittoria G. Rossija originalno zasnovani potopis »Oceanico, Enrica Pea »Maremmiana«, Pirandellove novele v eni knjigi »Novelle per un anno«, Toma Anton-ginija »Vita segreta di d'Annunzio«, Sapor-narija »Vita amorosa di U. Foscolo«, Eto-ra Paissa »Roma dall'antico al nuovo Imperio«, Bonaventura »Psiconalistic«, — Aldo Capasso je izdal v Genovi zanimiv esej »Leopardi 1937«, ki razglablja pomen in vrednost poezije tega velikega pesnika ob prvi stoletnici njegove smrti. — O enem največjih italijanskih literarnih zgodovinarjev je izšla monografija Edmonda Gio-ne »Francesco de Sanctis«, — V zbirki »Poeti d'oggi« so zisile lirčne pesmi Elpidia Jenca, ki se je že pred tem uveljavil s prevodi iz japonske lirike. Ali priimek Jenco (izg. Jenko) ne spominja na slovenskega Jenka?

Naše gledališče

D R A M A
Otvoritev dramske sezone v četrtek, dne 22. septembra.

Letošnja otvoritvena predstava v dramji bo 22. t. m. Vprizorili bodo A. Tolstega dramo »Car Fjodor«. Delo predstavlja rusko klasično igrar ter slika zgodovinske dogodke časa vladarja Fjodorja Ivanovića, sina Ivana Groznega. Drama prikazuje konflikt med regentom Borisom Godunovim in knezom Sujskim. Režijo ima g. Ciril Debevec.

O P E R A

Sobota, 17. Aida. Izven. Nedelja, 18. Gejša, opereta. Izven. Verdijeva »Aida« se bo pela v soboto. V naslovni vlogi bo nastopila zopet domača dramska pevka ga. Ljubica Karena, ki je parkrat gostovala v prejšnjih sezonah z zelo lepim uspehom v naši operi. Amneris bo ga. Kogejeva, Radames g. Franel, Amonaro g. Primožič, Ramfis g. Betetto, svečenica gđ. Heybalova in kralj g. Lupša. Režijo bo vodil režiser R. Primožič, dirigiral bo dr. Svarra. Predstava bo izven abonmaja.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani ponovno opozarja, da je razpisal abonma za sezono 1938/39. Abonmajev je pet in sicer: premijerski stalne abonmaja Sreda in Četrtek ter abonmaja A in B. Cene posameznim sedežem so za abonente znatno znižane, tako da stane sedež v srednji parterji od IV. do VI. vrste za abonenta, ki plača polno ceno abonmaja, okrog 18 din za dramo in opero, povprečno za uradnika za dramo

in opero na 15 din. Balkonski sedež II. vrste stane povprečno 12 din odnosno 10 din in sedež II. vrste na galeriji 7 odnosno 5 din. To kaže, kako ugodne so cene za abonente, ki dobe za razmeroma zelo nizko ceno na leto po 20 dramskih ter 18 opernih in operetnih predstav. Obrok abonmaja, ki znaša od 18 do 70 odnosno 85 din mesečno, pa ne pomeni prevelike obremenitve za posameznega abonenta, ki izbira sedež in ceno po prosti volji in predurku. Prihlasi za abonma se sprejemajo v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure do vseh sobote 17. t. m.

R A D I O

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knaflijeva ul. 6.

Sreda, 14. septembra

Ljubljana 12: Uvertura (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Sornov šramet kvartet. — 14: Napovedi. — 18: Operetni napravi (plošče). — 18.40: Mladinska ure: Opazuj in poslušaj (prof. M. Adlešič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Šahovski kotiček. — 20: Večer lahke glasbe. Sodelujejo: Pevski jazz kvartet, etraški duet gg. Kosi-Skok in g. Rkman Petrovič (bariton). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Glasba s plošč.

Četrtek, 15. septembra

Ljubljana 12: Operetni napravi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13. Napovedi. — 13.20: Harmonika solo (g. Ljotje Kokalj). — 14: Napovedi. — 18: Radijski orkester igra iz Leharjevih operet. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Koncert pevskega zbora Glasbene Matice. — 20.45: Poskočne in vesele (plošče). — 21: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert lahke glasbe. Sodelujejo: g. Drago Zagar in Radijski orkester.

Beograd 16.45: Lahka glasba. — 20: Ruske romane. — 20.30: Orkestralni koncert. — 21: Narodne pesmi in plesi. — Zagreb 17.30: Lahka godba. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 19.25: Lahka godba. — 20.15: Vio. Insid koncert. — 21.20: Slovaška glasba. — 22.20: Pester spored s plošč. — Varšava 21.10: Operni odlomki. — 22: Poljska komorna glasba. — Sotija 18: Vojaška godba. — 19.30: Orkestralni in pevski koncert. — 20.55: Plošče. — 21.40: Lahka godba in ples. — Dunaj 12: Orkester. — 15.30: Koncertna ura. — 16: Lahka glasba. — 18.20: Mali orkester. — 20.30: Lahka glasba. — 21: Humor v prizorih in

pesmih. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — 24: Nočni koncert. — Berlin 20.10: Koncert velikega orkestra. — 21: Iz operet in zvočnih filmov. — 22.30: Kakor Stuttgart. — 22.20: Plošče. — 24: Kakor Dunaj. — Stuttgart 19: Pester spored. — 20.30: Solisti, pevski kvintet in veliki orkester. — 22.30: Lahka glasba. — 2.00 Nočni koncert.

Sprejemmo potnike in krajevne zastopnike

za sistematsko obiskovanje industrijskih podjetij za izvrstne kemijsko-tehnične predmete. — Obširne ponudbe z navedbo dosedanjega zaposlenja pod »Visoka provizija — mala kolekcija« na Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9.

On nima mira ne podnevi ne ponoči zaradi hrčka v hrbti in na ušcih. Zakaj se ne posluži MIROPLAST-A zaklopkov za ušesa? Din 24 — v lekarnah in drogerijah.

ŽIMNATE MADRACE

VLOGO

SO MEHKE IN TRPEŽNE. TAPECIRANO POHIŠTVO Z ELITA VLOGO JE ZELO LEPO IN TRPEŽNO. — AVTOSEDEŽI Z ELITA VLOGO SO ZELO TRPEŽNI ELITA IZDELUJE »WEKA« MARIBOR ALEKSANDROVA 15

Lep dar: Zgodbe brez groze

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

Zdaj je veljalo biti na preži, zlasti paziti nanjo. Zato je Kendrick sam odpiral vsa vrata, kakor hitro so bile ključavnice odklenjene, in je bil neprestano pripravljen, da po potrebi plane naprej ali nazaj. Hiša se je zdela izumrla kakor zmerom. Hvalil je boga, da je mož, ki ga je bil pobil v Zoraidini sobi, tako trdno padel na tla. Niti votli pok njegovega strela ni nikogar privabil. Debele stene so očitno zadržale odmev. Po precej dolgem romanju so nazadnje prispeli v slabo razsvetljeno dvorano. Vrata, ki so držala v patio, so bila odprta. V svitu zvezd je zunaj mirno šumotal vodomet.

»Tod gremo«, je odredil Kendrick, »potem pa ob čelni strani hiše. Če utegnemo koga srečati, Zoraida, pomislite, prosim na vse, kar je pravkar pripetilo, preden ukrenete kaj zoper najo.«

V patio ni bilo videti nikogar; naglo so ga prešli in stopili na vrt. S polnimi požirki je Kendrick srknil vase sveži, hladni nočni zrak. Zvezde so mu sijale upanje in vero. Še nikoli se ni bil v tolikšni meri navečal duševne strehe in štirih sten kakor tu. Opojni vrtovi zlatega kralja so se mu zdeli zdaj bolj daleč od zvezd.

56

Obšli so hišo, njegova roka je krepko držala Zoraidino. Tako so prišli do glavnega vhoda. Zoraida se je začudila, ko jo je prisilil, da gre z njim do enega izmed grmov. Sklonil se je, trenutek iskal okrog, nato pa se je zadovoljno mrmraje spet vzravnaval. V roki je imel puško.

»Tako, zdaj pa konje«, je dejal. Stopili so k dvojnim vratom. »Čisto vseeno mi je, kaj poročete mojem tam zunaj. Samo to morate reči, da smeveda odjezditi.«

Zoraida ni odgovorila. Kendrick jo je krepkeje stisnil za roko. A bilo je, kakor da ne čuti pritiska. Stražna stolpa obakraj vhoda sta bila kakor po navadi razsvetljena. Iz enega je bilo čuti pridruženost moške glasove, v drugem je vladala tišina. Samo podbradnico je bilo čuti, kako je zazvenela, kadar je eden izmed konj dvignil glavo.

Iznenada se je od nekod pojavil mož, kakor da je zrasel iz tal. Pristopil je, a ko je videl, da je Zoraida z njima, se je globoko odkril in odstopil. Nato je odprl vrata in vsi trije so stopili na prosto. Kendrick se je delal, kakor da Zoraido vodi pod roko. Betty jima je sledila z ruto čez ramo.

Zaj sta prišla na svobodo! Vse bližje so se jima zdele prijazne zvezde, ves blažji je bil nočni hlad. Z naglim pogledom se je Kendrick preveril, da je tema izredno gosta. Na srečo mesec ni sijal. Če se bosta mogla le malo zadržati v senci obzidja in če bosta potem od hiše prispela na polje za njo, bosta imela kratko pot do gora.

Ze so stali pod stražnim stolpom, iz katerega so prej slišali glasove. Na obročih, vdelanih v zid, sta

bila privezana dva osedlana konja. Zoraida se je okrenila h Kendricku in v medli svetlobi zvezd je v njenih očeh razbral nenavaden prezirljiv posmeh. A nocoj je imel Jim Kendrick vse adute v rokah.

»Que hay, amigos?« je zaupljivo zaklical strazam v stolpu. Glas mu je ravnodušno zvenel. »La seniorita je tu in potrebuje konj.«

V oknu se je prikazala glava, klobuk je pomahal v pozdrav, nato se je prikazala še druga gola glava. Kendrick je stopil korak nazaj, da sta moža laže prepoznala Zoraido.

»Bueno«, je rekel eden izmed njiju. »Viva la seniorita!«

Medtem je Kendrick že odvezal oba konja. Zal mu je bilo, da je moral Zoraido spustiti iz rok. A prej ali slej ji je itak moral dati slovo in zato ni hotel izgubljati časa. Tu sta bila konja, obuzdana in osedlana, in Betty je stala ob njem. Noč je bila izredno temna; na nekaj korakov razdalje niso razločili ničesar in oba Zoraidina čuvaja sta bila še zmerom v svojem stolpu. Zdaj je prišel čas, da tvega. Zoraidina vdana pokorščina je bila že brez dvoma pri kraju. Do tega trenutka mu je bila sreča naklonjena, za nadalje bo moral skrbeti sam. Bila sta vendar na svobodi!

Tako je torej pričakoval alarma. Videl je, kako je skočila nazaj, da se odtegne njegovi roki. Divje je zakrčala ljudem, naj jetnikoma prepričajo beg, in ukazala, naj streljajo nanjo.

»Betty!« je zaklical Jim. »Zdaj pa brz.«

»Jim!« je zaklicala v odgovor. »Naprej!«

Planil je na konja s puško v pesti. In komaj je

sedel, sta se obe živali pognali v dir. Čul je, kako je Zoraida besno nekaj kričala za njima. Može so si razburjeni klicali med seboj, zabrlizgala je njemu dobro znana piščalka, zaškrtali so petelini in zarožljali zaklepi na puškah.

»Kakšen ducat tolovajev nama bo kmalu za petami!« je Jim zaklical Betty.

»Držite se na desno — v gore morava. Samo naglo, kolikor zmoreta konja!«

Ozrl se je čez ramo. Samo tu in tam je videl, kako je v temo siknil strel in kako vro ljudje na kup. A noben jezdec se jima še ni pognal po sledi. Pogledal je po Betty. Dobro se je držala v sedlu, odveč bi bilo, podžigati jo k diru. Sklonjena naprej je hitela ob njem, konci vajeji so enakomerno udarjali ob pleča njene živali. Ogledal se je pred seboj. V črnih obrisih so tam daleč kipele gore v nočno nebo. Podrobno ni mogel razbrati pokrajine pred seboj. Na nebu so blestele zvezde.

»Nekaj malega sva pred njimi«, ji je zakričal. »Kakšne četrte ali pol milje. V temi to že nekaj velja.«

Betty ni odgovorila ničesar, tiho je dalje konja gnala v dir. Rad bi ji bil pogledal v obraz, a lasje so ji divje vihrali okrog glave. Na tihem se je ustrašil, ali se Betty morda ne boji. Sam je občutil nekaj, kar je bilo podobno sproščnemu zadovoljstvu in slasti. Po dolgih urah, ki jih je bil prebil za jetniškim obzidjem, mu je bila divja ježa skozi noč najzabavnejši sport. Ničesar lepšega bi si ne bil mogel želeli. Da bi je bila tudi Betty občutila kakor on!

MALI OGLASI

Služba dobi

Raznasalca kruha potegnega, pridnega, z dobrim nastopom, išče parna pekarna v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšen nastop«. 21838-1

Gospodični — perfektno v nemščini, — sprejemem k 2 otrokoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21844-1

Kleparstvo

pomočnike sprejemem. Prednost imajo samostojni delavci. Kleparstvo Romih, Maribor. 21842-1

Šoferja — treznega, sprejemam takoj. Časa senije jabolka. Matušić F. Pecnica pri Mariboru. 21843-1

Dobro kuharico — za Albanijo (Tirana) — sprejemam avstrijski oficirski zakonski par. Zacetna plača 700 din. Nujne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Albanije«. 21857-1

Abiturienta — ali stajista) iz premožne hiše, sprejemam v lekarniško prakso. Mr. Mirko Rožman spotokar, Beograd, Terazije 5. 20541-1

Dopisnike

za vsa mesta, trge in vasi sprejemam upravnega časopisa. Obširno ponudbo in znanostjo na odgovor na ogl. odd. Jutra pod »Dopisnike«. 21820-1

Agilne poverjenike

(akviziterje) v vseh mestih, trgih in vseh sprejme upravnega časopisa. Trien zasluzek pod izredno ugodnimi pogoji. Za odgovor priložite znamko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna rentas«. 21819-1

Služkinjo

mlajšo, pošteno, zdravo, močno in delovno, ki zna vsa hišna dela, sprejemam. Pojasnila v trgovini Ljubljana, Prečna ulica 8. 21837-1

Vzgojiteljico

z znanjem nemščine sprejemam takoj za čez dan k 3 in 5letnim otrokoma. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vzgojiteljice«. 21840-1

Frizerko

sprejemam takoj. — Salon »Fandis, Kongresni trg 3. 21796-1

Natakarico

proti kavci v zamej v dobro ideo gostilno za takoj za prevzem točilnice. — Drugo po dogovoru. Lasan Roko, Moste, Pokopališka 14. 21812-1

Šiviljo

tudi začetnico za pletenine sprejemam takoj. Event. s hrano in stanovanjem. — Trata 14, blizna tovarne Stora, št. Vid n. Ljubljano. 21814-1

Foto pomočnik(ca)

res dober, dobi mesto. — Točne ponudbe z zahtevno plačo na ogl. odd. Jutra pod »Prvoristen fotograf«. 21827-1

Prodajalka

simpatična, mlajša moč, dobi takoj mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21829-1

Hotelskega

direktorja zmožnega jezikov, išče hotel Milinov, Zagreb. 21750-1

Službe išče

1000 nagrade dam osemu, ki mi preskribi stalno službo. Sem vreden, pošten in imam večletna spričevala v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21825-2

INSERIRAJTE

V »JUTRU«!

2 dobri natakarici

želita službe v boljši restavraciji z znanjem nemščine. Najrajši na Štajerskem. Anica Knupš, pri g. Verovick, Ljubljana, Karlovska c. 26. 21832-2

Frizerka

dobra, perfektna, išče dobro, stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majša moče«. 21815-2

Vajenci(ke)

Pridno vajenko — močno, zdravo in pošteno, ki ponuja pri starih sprejme manjša špecijalna trgovina. Vprati: Ljubljana, Prečna ulica 8. 21838-44

Zasluzek

Vse vrste tekstov prevaja s slovenskega na srbohrvatski odlično poznavalec obeh jezikov. — po najemnejši ceni. Ponudbe pod »Dopisnike«. 21818-5

Dober dnevni

zaslužek dobe spretni akviziter, že nekoliko uveden v življenjskem zavarovanju. Ponudbe na oglaš. odd. Jutra pod »Provizorizacija«. 21423-3

2500 din

potrebujete. da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite ANOS, Maribor, Orožnova ul. 296-3

Pouk

Francoščino, nemščino, angleščino, italijanščino podučujem začetnike po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21530-4

Italijanščina

konverzacija, literatura, gramatika, trg. korespondenca, se poučuje: Mirje 15, vis. prtlj. (četrta vila za zidom). 20859-4

Pridelki

Kislo zelje, repa in cele glave za sarmo, novo, provrstno dobavlja bo brezkonkurenčni cen. Gustav Erklavec, Ljubljana Povstova ul. 47. telefon 307-33

Kislo zelje, repo,

sarmo, provrstno vsako množino dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, telefon 35-39. Cene brezkonkurenčne. 293-33

Knjige

Kupim Valvasorja Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Valvasore«. 21807-8

Prodaj

Lovci! Dve dobro ohranjeni puški C. 16, ogleda se pri puškarij Sifer, Gosposvetska cesta. 21854-6

Vreče

za ogelje, otrobe itd. 2000 kosov na prodaj. Ljubljana, Prečna 4. 21561-6

INSERIRAJTE

V »JUTRU«!

Kupim

Železno blagajno rabljeno Wertheim, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Wertheim«. 21855-7

Stare platnice

od trgovskih knjig, debele 1 cm ali debelejšje kupim. Franc Kraigher, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7. 21565-7

Tricikel

malo rabljen, nosilnost 350 kg, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21845-7

Vojaško sedlo

rabljeno, kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sedlo«. 21823-7

Auto, moto

Avto limuzino dobro ohranjeno, prodam. 10 l bencina na 100 km prodam za din 12.000. — Hotel »Mariborski dvor«, Maribor. 21841-10

BMW motocikel

s priklopi v brezhibnem stanju in BMW mali avto za 3000 na prodaj. Informacije daje DKW zastopstvo I. Lovše, Tyrševa 35. 21776-10

Stroji

Čevlarski stroji, razne transmisije in šeleže za stroje ugodno na prodaj pri »Indus« družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72. 316-29

Obrt

Moške klobuke Vam hitro in poceni osnaži in obnovi trgovina P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. 21799-30

Pohištvo

Elegantno jedilnico moderno, prodam. Pojasnila: Gosposka ul. 6, pri hišniku. 21320-12

Spalnice, jedilnice

kuhinje lahko v eliki izbiri kupite in plačate tudi s hranilno knjižico pri Erman & Arhat, tovarna pohištva. Št. Vid nad Ljubljano. 304-12

Kapital

S hranilno knjižico lahko kupite vse vrste pohištva: spalnice, jedilnice, kuhinje — provrstne izdelke po ugodni ceni. — Erman & Arhat, tovarna pohištva, — Št. Vid nad Ljubljano. 304-16

Lokali

Trgovski lokal oddam takoj. — Poizve se Ilirska ul. 15. 21852-19

Gostilno

na prometnem kraju, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21826-19

Trgovski lokal

mali in veliki oddam takoj. Lepodvorska 3. 21816-19

Posest

Visokopritlična hiša v Zg. Šiški Aljaževa ul. št. 29 v vrtom in vrtu levo, bo prodana na sodni dražbi dne 16. sept. 1938 ob 10. uri pri sodišču, soba št. 16. Sodna cenitev znaša din 184.100, najmanjši ponudek 92.047 din, kavcija din 18.410. 21847-20

Trgovsko hišo

na prometni točki kupim. Točne ponudbe na pod. Jutra v Celju pod »Prometna hiša«. 21438-20

Novozidano hišo

tristenovansko z enim lokalom in pripadajočimi pritliklinami. Kraev veliki vrt zelo primerno za letovanje prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letovišče in Savilja«. 21477-20

INSERIRAJTE

V »JUTRU«!

Stanovanje

Enosob. stanovanje v pritličju, oddam na Celovški v Spodnji Šiški. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21856-21

Dvosob. stanovanje

novno renovirano, parketirano, oddam na Cesti 29. oktobra (Rimski cesti) št. 23 za 1. oktober. 21853-21

Eno in dvosobno

stanovanje z vsem komfortom, oddam takoj ali 1. oktobra v novi hiši. Pozorje se pri Battelino V. Rožna dolina, C. XV-8, telefon 33-35. 21817-21

Enosob. stanovanje

opremljeno pri Sv. Petru, oddam eni sobi. Holzapflov ulica 7. 21836-21

Enosob. stanovanje

s pritliklinami, oddam. — Florijanska ul. 31-I. 21834-21

Dvosob. stanovanje

pritličje in opremljeno sobo, podstrečno, takoj oddam stranki brez otrok. — Koseskega 20, Trnovo. 21815-21

Sobe išče

Iščem sobo z oskrbo, po možnosti s klavirjem pri fini družini. Ponudbe na ogl. oddelke Jutra pod »Cimprej 60«. 21851-23a

Soba za stalno

išče uradniške banke uprave. Pojasnila in naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21822-23a

Dijakinja

išče sobo z vso oskrbo v bližini Kongresnega trga pri boljši družini. Ponudbe pod »Plačam din 600« na ogl. odd. Jutra. 21795-23a

Opremljeno sobo

solčno, za stalno, išče mirna gospodična za takoj ali 15. sept. v centru mesta. Kar se tiče plačila sem točna. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Solidna stranka«. 21666-23a

Sprejememo

POSLOVODJO

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

z večletno prakso, popolnoma samostalnega za vodstvo naše pletilnice (trikotaje). — Detaljne pismene ponudbe na: »Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

Lepo sobo

prost vhod, souporaba kopalnice, v centru, oddam. boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21848-23

Gospodični

ali dijakinji oddam lepo sobo z dobro domačo hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21824-23

Dve gospodični

sprejemam v lepo veliko sobo. — Istotam sprejemam boljšo sostanovalko, oziroma oddam malo sobico. Kopalnica. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21835-23

Soba

oddam. Poizve se: Beethovnova 14, hišnik. 21830-23

Opremljeno sobo

čisto, solčno, z uporabo kopalnice, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21811-23

Na brezplačno